

ชื่อการศึกษา คันทวีอิสระ ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ
 ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี
ผู้ศึกษา นางเบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรรศาล **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ 4-6 ปี จำนวน 24 คน ที่ศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงก่อนกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ คำคล้องจอง การเล่นนิ้วมือ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรดาต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษา
ค้นคว้าอิสระนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งและขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย และ
ขอบพระคุณคณะครูอาจารย์ นักเรียน โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทองทุกท่านที่กรุณาให้
ความช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

อนึ่งกำลังใจเป็นส่วนสำคัญในความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้
นายอุดม วงศ์ศักดิ์ นายบุญศิษฐ์ วงศ์ศักดิ์ นายกิตติเดช วงศ์ศักดิ์ และอาจารย์รัตนา รุ่งประพันธ์
ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งขอจารึกไว้เป็นอนุสรณ์
ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งใจ

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
คุณพ่อสมจิต คุณแม่บุญสม เนตรวิจิตร ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัย
ประสบผลสำเร็จในการศึกษา

เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์

ตุลาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ...	5
ความหมายและความสำคัญของคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ.....	5
ประเภทของคำคล้องจอง.....	7
การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	15
ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	15
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	17
หลักการและวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้.....	34
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	40
สรุปการวิจัย.....	40
อภิปรายผล.....	41
ข้อเสนอแนะ.....	43
บรรณานุกรม.....	45
ภาคผนวก.....	50
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
ข แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย.....	54
ค แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ.....	66
ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตารางทดสอบก่อนและหลังการทดลอง.....	30
ตารางที่ 3.2 ตารางการจัดกิจกรรมการทดลอง.....	31
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่ม ตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล.....	35
ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	37
ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ปฐมวัยหลังการทดลองเป็นรายบุคคลอิงเกณฑ์.....	39

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและ หลังการทดลอง.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมกับวัยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ

การจัดกิจกรรมประจำวันมุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ใน มาตรฐานที่ 2 ว่าให้มีการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ตัวคือ การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี และการใช้มือได้ อย่างคล่องแคล่ว (กรมวิชาการ : 2546) จากมาตรฐานดังกล่าว ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว จากสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนบางคนมีปัญหา เนื่องจากผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานของตนเอง ไม่ได้สอนให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง เช่น การแต่งกาย การติดกระดุม ใส่รองเท้า ถูงเท้า การหยิบจับสิ่งของ การดักอาหาร ทำให้เด็ก ๆ

ไม่มีโอกาสได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย แต่ปรากฏว่ายังมีครูจำนวนหนึ่งไม่ได้จัดกิจกรรมให้เด็กอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะขาดความรู้ และทักษะในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก อันได้แก่ การฝึกประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา แต่มุ่งเน้นการเรียนการสอนโดยเร่งให้เด็กอ่านและเขียนได้ก่อนวัยอันสมควร ทั้งนี้ผู้ปกครองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้ปกครองที่ยังไม่เข้าใจกับหลักในการเตรียมความพร้อม ดังที่ ลัดดา นิละมณี (2531 : 12) กล่าวว่า ยังมีผู้ปกครองอีกจำนวนไม่น้อยที่คิดว่าทำให้ การศึกษาแก่เด็กในระดับปฐมวัยนั้น เป็นการเพียงส่งเด็กเข้าโรงเรียน เพื่อฝึกหัดให้เด็กได้อ่านออกเขียนได้ และทำเลขได้มากๆ พร้อมให้เรียนภาษาอังกฤษได้ยิ่งมาก ยิ่งดี ซึ่งการเตรียมความพร้อม

ให้กับเด็กนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักการปรับตัวสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างเหมาะสมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเตรียมตัวก่อนที่จะเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป การที่เด็กไม่สามารถหยิบหรือจับสิ่งของที่มีขนาดเล็กได้ดีเท่าที่ควร งุ่มง่ามและใช้เวลามากในการทำกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ที่มีขนาดเล็ก เป็นตัวบ่งบอกได้ว่าเด็กไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ดังนั้นครูที่สอนในวัยนี้และผู้ปกครองไม่ควรบังคับหรือให้เด็กเริ่มหัดอ่านและเขียนหนังสือ เพราะเด็กยังไม่พร้อมที่จะเขียน ถ้าถูกบังคับจะทำให้รู้สึกขี้ขงใจและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านและเขียนหนังสือต่อไปในอนาคต

การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นระยะที่เด็กสามารถพัฒนาส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการใช้กล้ามเนื้อ ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการทำกิจกรรมต่างๆของเด็กดังที่เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2529 : 11 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ 2533 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการใช้กล้ามเนื้อเล็กว่า การเคลื่อนไหวอย่างว่องไวของนิ้วมื้อมีความสัมพันธ์อย่างมาก กับการพูดจาชัดถ้อยชัดคำ และความคิดอันเฉียบไวของเด็ก นอกจากนี้ชูคอมลินสกี (ชูคอมลินสกี แปลโดยมัทนิ เกษกมล ม.ป.ป. :189-190) ยังได้เน้นว่าจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาความสามารถและพรสวรรค์ของเด็กคือการพัฒนานิ้วมือ ยิ่งเด็กได้มีโอกาสใช้นิ้วมือได้คล่องแคล่วเพียงไรก็ยิ่งเฉลียวฉลาดขึ้นเพียงนั้น การที่เด็กได้พัฒนาการเคลื่อนไหวใช้กล้ามเนื้อ การฝึกประสานสัมพันธ์และฝึกคิด โดยมีสิ่งเร้าต่างๆที่เป็นตัวบุคคลและวัตถุสิ่งของช่วยกระตุ้นจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน ๆ

กิจกรรมท่องคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือและตา เนื่องจากเด็กจะมีโอกาสได้ฝึกเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กบริเวณนิ้วมือและข้อมือ ขณะเดียวกันเด็กได้สนุกสนานกับการได้ท่องคำคล้องจอง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูดและส่งเสริมให้เด็กมีสุนทรียะด้านภาษา ทั้งยังได้อุรักษ์คำคล้องจองหรือบทกลอนซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของคนไทยในสมัยโบราณที่ได้ชื่อว่ามีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนให้อยู่คู่กับเด็กไทยไม่ให้คำคล้องจองสูญหายไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าการท่องคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือจะพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้หรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

3. สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ มีความสามารถ
ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้น

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ศึกษาอยู่ใน
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี
เขต 1 จังหวัดนนทบุรี

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กชาย – หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี
จำนวน 24 คน ที่ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทางหลวง
โพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง

4.3 ระยะเวลา ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 เป็นเวลา
4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 15 นาที

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ การท่องคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

4.4.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กชายหญิงที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี

5.2 **ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก** หมายถึง ความสามารถในการใช้ และควบคุมกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว มั่นคง วัดโดยแบบทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

5.3 **คำคล้องจอง** หมายถึง คำประพันธ์ อาจเป็นโคลง กลอน ซึ่งใช้ถ้อยคำง่ายๆ และมีความยาวไม่มากนัก มีเนื้อหาสาระง่ายๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กท่องแล้วเกิดความสนุกสนาน

5.4 **คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ** หมายถึง การขยับหรือการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก ตั้งแต่ข้อมือ มือ นิ้วมือ ประกอบการท่องคำคล้องจอง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

6.2 ได้แนวทางปลูกฝังค่านิยมและอนุรักษ์คำคล้องจอง เพื่อรักษาวัฒนธรรมไทย และเห็นคุณค่าของภาษาไทย

6.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ
 - 1.2 ประเภทของคำคล้องจอง
 - 1.3 การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.3 หลักการและวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

1.1 ความหมายและความสำคัญของคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

- 1) ความหมายของคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

คำคล้องจอง (Nursery Rhymes) หรือบทร้อยกรองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของคำคล้องจองไว้ ดังนี้

พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) กล่าวว่าคำคล้องจอง หมายถึง คำประพันธ์ต่างๆ อาจเป็น โคลง กลอน กาพย์ ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่ายๆ และไม่ยากมากนักเหมาะกับวัยของเด็ก มีเนื้อหาระบายๆ เด็กๆ ท่องแล้วเกิดความสนุกสนาน

กิฟลี วรรณจีย์ (2535 : 43) กล่าวว่าคำคล้องจอง เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสสระ ทำให้ง่ายต่อการออกเสียง ง่ายต่อการจดจำ และหากนำมาเรียงเป็นเรื่องเป็นราวต่างๆ ก็จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจติดตามอ่าน เด็กๆ จะชอบอ่านข้อความที่มีเสียงคล้องจองกันมาก

เครือรัตน์ เรื่องแก้ว (2547 : 1) กล่าวว่าคำคล้องจอง คือ คำที่รับสัมผัสกัน ไม่ขัดกัน คล้องจองสัมผัสกันด้วยรูปสระและตัวสะกด เช่น

ก่อ <u>ร่าง</u> สร้างตัว	คุณงามความ <u>ดี</u>
เคารพ <u>นบ</u> นอบ	ตัว <u>สั้น</u> นั่งง
ประ <u>คิ</u> ษย์ <u>กิด</u> คั้น	ยาก <u>เย็น</u> เข็ญใจ
สม <u>บุ</u> รณ <u>์</u> พุน <u>สุ</u> ข	มุง <u>มา</u> ค <u>ป</u> ร <u>า</u> ร <u>ณ</u> า

คำคล้องจองที่เป็นสำนวนไทย เช่น

ลุ่ม <u>ล</u> ุก <u>ก</u> ล <u>ก</u> ก <u>ล</u> าน	ขับ <u>ไ</u> ล <u>ไ</u> ส <u>ส</u> ่ง
สิ้น <u>ร</u> ไ <u>ไ</u> ม <u>ต</u> อก	อ่อน <u>น</u> ้อ <u>ม</u> ถ <u>อ</u> ม <u>ค</u> น
เจ็บ <u>ไ</u> ช <u>ไ</u> ด <u>ไ</u> ป <u>ว</u> ย	สงบ <u>เส</u> ง <u>เ</u> ียม <u>เจ</u> ียม <u>ต</u> ัว
กระ <u>โ</u> ค <u>ค</u> โ <u>ค</u> ค <u>ต</u> ัน	กล้า <u>ห</u> า <u>ญ</u> ช <u>า</u> ญ <u>ช</u> ัย
เก็บ <u>ห</u> อม <u>ร</u> อม <u>ร</u> ิบ	โ <u>อ</u> น <u>อ</u> น <u>ผ</u> อ <u>น</u> ตาม
เข้ <u>ม</u> ง <u>ว</u> ด <u>ก</u> ว <u>ด</u> ข <u>ัน</u>	อ <u>บ</u> ร <u>ม</u> บ <u>ม</u> น <u>ิ</u> ส <u>ัย</u>

คำคล้องจองที่เป็นบทร้อยกรอง เช่น

เพื่อน <u>ก</u> ิน <u>มี</u> ม <u>า</u> ก	ถ้า <u>ห</u> า <u>ก</u> จะ <u>ห</u> า
เพื่อน <u>ต</u> าย <u>น</u> ั้น <u>ห</u> น <u>า</u>	ห <u>า</u> ย <u>าก</u> เด <u>็</u> ม <u>ที่</u>
อย่า <u>ป</u> ล <u>อ</u> ย <u>เว</u> ล <u>า</u>	มี <u>ค</u> ่า <u>เส</u> ีย <u>ไป</u>
ใ <u>ช</u> ่ <u>ท</u> ำ <u>ส</u> ິ <u>ง</u> ใ <u>ค</u>	ใ <u>ห</u> ้ <u>เก</u> ิ <u>ด</u> ป <u>ระ</u> โ <u>ช</u> ย <u>ณ์</u>

สรุปได้ว่า คำคล้องจอง หมายถึง ร้อยกรอง หรือคำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น โคลง กลอน กาพย์ ซึ่งใช้ถ้อยคำและเนื้อหาสาระต่างๆ มีเสียงสัมผัสสระ ง่ายต่อการออกเสียง และง่ายต่อการจดจำ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กได้ท่องประกอบการเล่นนิ้วมือแล้วเกิดความสนุกสนาน สำหรับกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ หมายถึง การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กบริเวณมือ นิ้วมือ และข้อมือ ประกอบการท่องคำคล้องจองตามเนื้อหาในบทกลอน

2) ความสำคัญของคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

กิจกรรมคำคล้องจองทำให้เด็กสนุกสนานในการออกเสียงและถ้าจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับจิระประภา บุญนิคย์ (2531 : 71) กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หรือความสำคัญในการสอนบทร้อยกรองหรือคำคล้องจองให้แก่เด็ก ไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติในเรื่องของจังหวะ เด็กๆ มีความสนใจ มีความสุขที่ได้ทำเสียงหรือท่าทางให้เข้ากับจังหวะ หรือได้ฟังเสียงที่เป็นจังหวะ
2. เพื่อช่วยปกป้องและส่งเสริมพัฒนาการด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก ช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้ดี ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถใช้ระดับเสียงแสดงออกซึ่งความรู้สึกได้ตรงความหมาย เช่น ประหลาดใจ ดีใจ กลัว เสียใจ ฯลฯ
4. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้วรรคตอน ก่อนที่จะอ่านหนังสือออก ซึ่งเป็นการฝึกฝนตามธรรมชาติ
5. เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยฝึกฝนเด็กให้รู้จักสังเกต
6. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก
7. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น
8. ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ละออ ชุตติกร (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นนิ้วมือว่าเป็นการช่วยให้เด็กได้บริหารกล้ามเนื้อทำให้สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะนำไปสู่การเขียนได้ง่ายยิ่งขึ้น ครูสามารถนำการเล่นนิ้วมือมากระตุ้นความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กเฝียวและมีสมาธิในการฟัง ช่วยให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความรู้ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเป็นการช่วยให้เด็กได้ฝึกกล้ามเนื้อและตาประสานสัมพันธ์กัน ให้เกิดความคล่องแคล่ว ซึ่งช่วยให้เขียนอักษรได้ง่ายขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมด้านภาษาและเกิดความสนุกสนานและช่วยให้รู้จักการสังเกตอีกด้วย

1.2 ประเภทของคำคล้องจอง

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ชอบเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกันหรือเล่นคำซ้ำๆ กัน ทั้งนี้เพราะเด็กคุ้นกับบทกลอนที่ผู้ใหญ่ใช้แห่ล้อมพลอบ โยนและสอนให้เด็กใช้ร้องเล่นตั้งแต่วัย

เป็นเด็กเล็ก รู้จักและนิยมแพร่หลายสืบต่อกันมาเป็นมรดกตกทอดไปทั่วทุกภาคและมียุคเป็นสมบัติของทุกชาติทุกภาษา บทกลอนกล่อมเด็กมีลักษณะเด่นอย่างหนึ่งคือ สั้นและง่าย เด็กจึงจดจำได้ง่ายและแม่นยำ เนื้อหาและเสียงของคำมีความสนุกสนานชวนขัน เป็นที่พอใจของเด็กทุกยุคทุกสมัย (กล่อมจิตต์ พลายเวช ม.ป.ป. : 19) นอกจากนี้คำคล้องจองเป็นคำที่มีเสียงสัมผัสสระง่ายต่อการออกเสียง และง่ายต่อการจดจำ และหากนำมาเรียงเป็นเรื่องราวต่างๆก็จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ คำคล้องจองมีหลายชนิดซึ่งได้มีผู้แบ่งประเภทของคำคล้องจองไว้อย่างหลากหลายดังนี้

กิฟลี วรรณจิณี (2535 : 43) ได้จัดแบ่งประเภทของคำคล้องจองตามจำนวนคำไว้ 3 ประเภทดังนี้

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 2 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำแรกของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป
2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 3 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป
3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 4 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

ตัวอย่าง คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น

เจ้าแมวน่ารัก	มันทักทายฉัน	ทุกวันกินข้าว
นอนหาวปากอ้า	นำมาจับหนู	ชอบขู่เสียงดัง
(กิฟลี วรรณจิณี)		

นอกจากนี้ ปราณี เชียงทอง (2536 : 56 – 60) ยังแบ่งประเภทของคำคล้องจองไว้ตามจุดมุ่งหมายของการใช้คำคล้องจองและอายุของเด็กไว้ดังนี้

1. บทกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่หลังไหลมาจากอารมณ์ โดยไม่ได้คิดตกแต่งให้มีความประณีตแต่อย่างใด เป็นการผูกคำให้สัมผัสคล้องจองกันไปเรื่อยๆ ไม่มีลักษณะบังคับให้ลึกซึ้งซับซ้อน นึกสิ่งใดได้ก็ว่าออกไปตามใจชอบ บทกล่อมเด็กเป็นคำคล้องจองที่บรรยายถึงความรักและความห่วงใยที่มารดาพึงมีต่อบุตรน้อยอย่างเหลือล้น จนถึงระบายออกมาเป็นถ้อยคำที่อ่อนหวานไพเราะจับใจ และใช้สรรพนามเรียกบุตรน้อยด้วยการแสดงความห่วงหาอาทรอย่างที่สุด ดังตัวอย่าง

นอนไปเถิดเอ๋ย	ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว
เสียงไว้หวังจะได้เป็นเพื่อนตัว	ทูนหัวเจ้าคนเดี๋ยวเอ๋ย

2. บทปलอบเด็กและบทขู่เด็ก มักจะยกเอาชื่อสัตว์ต่างๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวเด็กมาแต่งเป็นคำคล้องจองในยามที่เด็กไม่ยอมนอนหลับง่ายๆ มารดาก็จะขู่ด้วยความรักและความเอ็นดู ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบทปลอบเด็ก

จิงโจ้เอ๋ย	มาได้สำเภา	หมาไนไล่เห่า
จิงโจ้ตกน้ำ	มาไนไล่ซ้า	จิงโจ้คำหนี
ได้กล้วยสองหวี	ทำขวัญจิงโจ้	โห้ฮิ้วโห้ฮิ้ว

ตัวอย่างบทขู่เด็ก

อ้าวแมวหง่าวเอ๋ย	ตัวมันยาวไม่น้อย
เด็กนอนไม่หลับ	มากินตับเสียสักหน่อย
หนึ่งเถิดอ้ายแมวหง่าวเอ๋ย	

3. บทเด็กเล่น เด็กเล็กๆ รู้จักร้องรำทำเพลง และรู้จักสร้างคำหรือบทเด็กเล่นมาประกอบการเล่นของตน เป็นธรรมชาติของเด็กที่ชอบบทกลอนและดนตรี เด็กถูกสอนให้คุ้นเคยกับคำคล้องจองมาตั้งแต่ยังนอนเปล เด็กจึงชอบคำคล้องจองและรู้จักถ้อยคำคล้องจองมาร้องเล่นกัน ดังตัวอย่าง

รีรีข้าวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก
เลือกท้องไบลาน	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
พานเอาคนข้างหลังไว้	

บทเด็กเล่นนั้นมีแทบทุกเรื่องที่เป็นที่สนใจในชีวิตประจำวันของเด็กไทยในสมัยก่อน บทเด็กเล่นหรือบทกล่อมเด็กมีในทุกชาติทุกภาษาทั่วโลก กล่าวคือ เป็นสากล ชาติทางยุโรปเรียกว่า Mother Goose ในอเมริกาเรียกว่า Lullaby ชนชาติเก่าแก่ เช่น อินเดียแดงหรือในประเทศแถบเอเชียใกล้ๆ ไทย เช่น พม่า เขมร ลาว มอญ สำหรับของชาวยุโรปก็มี เช่น บทเด็กเล่นสำหรับเล่นนิ้วมือนิ้วเท้าของเด็กๆ โอลิเวอร์ โกลด์สมิธ (Oliver Goldsmith) ชาวอังกฤษได้สอนให้เด็กๆ ทุกคนที่เขารู้จักเล่นเกมนิ้วมือ สำหรับประเทศไทยของเรานั้นเป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม ประกอบกับภาษาไทยมีเสียงเป็นดนตรี และคนไทยที่มีนิสัยเจ้าบท-เจ้ากลอน รักสนุก จึงมีเพลงกล่อมเด็กมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับสุทธีวงศ์

พงศ์ไพบุลย์ (2524 : 7) ที่กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby) เป็นคติชนวิทยาหรือคติชาวบ้าน

(Folklore) แขนงหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในประเภทที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ (Verbal) มีการสืบทอดจากปากต่อปากสืบทอดกัน โดยไม่มีการขีดเขียนเป็นลายลักษณ์ เพลงกล่อมเด็กมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน มีบทบาทหน้าที่และเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ

4. ร้อยกรองสำหรับเด็กผู้ชาย ประกอบด้วย

4.1 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก ตัวอย่างเช่น

จ้ำจิมะเขือเปราะ

จ้ำจิมะเขือเปราะ	กะเทาะหน้าแว่น
พายเรือออกแอ่น	กระแทนต้นกุ่ม
สาวสาวหนุ่มหนุ่ม	อาบน้ำท่าไหน
อาบน้ำท่าวัด	เอาแป้งที่ไหนผัด
เอากระจกที่ไหนส่อง	เยี่ยมเยียมมองมอง

นกขุนทองร้องว่า

4.2 บทกลอนสำหรับเด็กผู้ชาย เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็กการเล่น และ

ปริศนาคำทายนั้นเป็นบทกลอนมาตั้งแต่โบราณ แต่ในปัจจุบันนี้มักจะเขียนขึ้นมาเนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ เช่น นิทานร้อยบรรทัด กลอนสักวา กลอนบทดอกสร้อย ตัวอย่างเช่น

เด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
 ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา
 เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา
 เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
 ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน
 จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล
 ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน
 เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอ๋ย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สรุปได้ว่าคำคล้องจองนั้นแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเก็บรวบรวมและค้นคว้าของนักการศึกษาแต่ละท่านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะจัดแบ่งประเภทเพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการนำมาใช้ได้ตามเหมาะสมนั่นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและง่ายต่อการจดจำ รวมทั้งความต้องการ

ของเด็กในการนำคำคล้องจองไปใช้ สำหรับงานวิจัยนี้ได้แบ่งประเภทของคำคล้องจองโดยคำนึงถึงสาระที่เด็กควรรู้และประสบการณ์สำคัญดังนี้

1. คำคล้องจองประเภท สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติรอบตัว เช่น
จันทร์เข้าขา

จันทร์เข้าขา	ดิฉันถามข่าว
พระจันทร์โสรกเสร่า	ดิฉันเป็นทุกข์
พระจันทร์สนุก	ดิฉันสบาย
พระจันทร์เดือนหงาย	ดิฉันเดินเล่น
พระจันทร์เดือนมีด	ดิฉันนอนเสีย (ณรงค์ ทองปาน)

2. คำคล้องจองประเภทคุณธรรม จริยธรรม เช่น

เมตตา	
แม่สอนฉันนี้	ให้มีเมตตา
เห็นสัตว์นานา	อย่าเกลียดมันเลย
แมวหมาน่ารัก	รู้จักคุ้นเคย
หมูอ้วนจริงเอ๋ย	ม่่าวิ่งว่องไว (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

3. คำคล้องจองประเภท คน สัตว์ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ ดอกไม้ และ

สิ่งของ เช่น

ข.ไข่	
ข.เอ๋ย ข.ไข่	ไข่เป็ด ไข่ไก่
ไข่ปู ไข่ปลา	ล้วนมีประโยชน์
เป็นโภชนา	คนเรานำมา
ทำอาหารเอ๋ย	(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

4. คำคล้องจองที่เกี่ยวกับตัวเลข และคณิตศาสตร์ เช่น

เพิ่ม-ลด 1 - 10	
หนึ่งน้อยกว่าสอง	สองน้อยกว่าสาม
สามน้อยกว่าสี่	สี่น้อยกว่าห้า
ห้าน้อยกว่าหก	หกน้อยกว่าเจ็ด
เจ็ดน้อยกว่าแปด	แปดน้อยกว่าเก้า
เก้าน้อยกว่าสิบ...	(จุฑา สุขใส)

ในการคัดเลือกคำคล้องจองสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. คำคล้องจองที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ขยับหรือเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเนื้อเล็กบริเวณมือ ข้อมือ และนิ้วมือ ในลักษณะท่าทางต่างๆ
2. คำคล้องจองที่มีสัมผัสสระและสัมผัสอักษรที่มีความไพเราะ มีลีลา มีจังหวะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน
3. คำคล้องจองที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยของเด็กไม่ยาวมากและง่ายต่อการจดจำ
4. เป็นคำคล้องจองที่ใช้ได้ง่ายๆ เด็กคุ้นเคยและเข้าใจความหมายของคำ

1.3 การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

อารมณ สุวรรณपाल (2532 : 461) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมคำคล้องจองว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษา แต่ถ้าครูเน้นทักษะด้านภาษาไทยอย่างเดียวโดยไม่มีกิจกรรมอื่นมาเกี่ยวข้องจะทำให้การจัดกิจกรรมยาก และไม่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรม ดังนั้นสิ่งที่ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึง คือ รูปแบบในการจัดกิจกรรมซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ การเล่นนิ้วมือเป็นการแตงนิ้วท่าทางประกอบคำคล้องจองนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือควบคู่กันไปกับด้านภาษา การเล่นนิ้วมืออาจเล่นดชขยับนิ้วต่างๆ แสดงบทบาท หรืออาจแตงตัวนิ้วให้เป็นตัวละครแล้วเล่นตามบทบาทก็ได้ นิ้วมือสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เด็กเกิดความสนุกสนานและเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กได้ดี โดยเฉพาะในด้านภาษาเพราะการเล่นนิ้วมือส่วนใหญ่จะใช้ประกอบคำพูด คำคล้องจอง โดยครูสามารถใช้นิ้วมือได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการสอนเด็กด้วย

2. คำคล้องจองประกอบท่าทาง การทำท่าทางประกอบคำคล้องจองมีวิธีการเสนอคล้ายกับการเคลื่อนไหวประกอบเพลง คือ ครูและเด็กพูดคำคล้องจองพร้อมกับท่าทางประกอบไปด้วย

นิ้วมือสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เด็กเกิดความสนุกสนานและเพิ่มพูนทักษะต่างๆ โดยเฉพาะในด้านภาษา เพราะการเล่นนิ้วมือส่วนใหญ่จะใช้ประกอบกับการพูดคำคล้องจองซึ่งจะเป็นในรูปแบบของการเล่นสมมติ การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การร้องเพลง ฯลฯ ในขณะที่เล่นจะมีการสมมติ และให้เด็กสร้างจินตนาการให้นิ้วมือเป็นคน สัตว์หรือสิ่งต่างๆ

พร้อมกับใช้คำพูดที่ไพเราะคล้องจองประกอบไปด้วย และการใช้นิ้วมือเป็นสื่ออาจใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน หรือใช้ในการประกอบการเรียนก็ได้ นิ้วมือสามารถใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ เช่น ใช้ประกอบการเล่า ประกอบการร้องเพลง ประกอบการท่องคำคล้องจองต่างๆ ตัวอย่างการสอนคำคล้องจองโดยใช้นิ้วมือ 2 นิ้ว ทำท่าเดินตามคำคล้องจอง

ต่อไปนี้

ปึ๊ดปึ๊ด ทหารเดินหน้า ก้าวขาทีละนิด

ปึ๊ดปึ๊ด ทหารเดินตรง ถอยลงทีละนิด

สุนา พานิช (2531 : 100 – 101) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนคำคล้องจอง ประกอบการเล่นนิ้วมือไว้ดังนี้

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟังพร้อมทั้งอธิบายความหมาย
2. ครูให้เด็กพูดตามที่ละวรรคตอนจนจบบท แล้วครูจะบอกให้เด็กพูดซ้ำอีก 2-3 ครั้ง และพูดพร้อมครู
3. ขณะที่พูดคำคล้องจองครูต้องมีสีหน้ายิ้มแจ่มใสพร้อมทั้งทำท่าทางการเล่นนิ้วมือประกอบไปด้วยให้เด็กดู
4. ให้เด็กทำท่าทางการเล่นนิ้วมือประกอบตามครูตามบทของคำคล้องจองแล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจองและทำท่าทางประกอบด้วยตนเอง
5. ในการทำท่าทางประกอบการเล่นนิ้วมือครูควรทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่างก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เมื่อเด็กเข้าใจแล้วครูอาจให้เด็กลองคิดท่าประกอบเอง
6. ครูควรมีสีหน้ายิ้มแจ่มใสจะช่วยให้เด็กมีความเพลิดเพลินในการพูดคำคล้องจองยิ่งขึ้น

นอกจากนี้พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) กล่าวถึงลำดับการสอนคำคล้องจองไว้ ดังนี้

1. ครูกล่าวคำคล้องจองให้เด็กฟังพร้อมทั้งอธิบายความหมาย
2. ให้เด็กๆ พูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดตามคำคล้องจองซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงได้พูดพร้อมกัน
3. ขณะที่พูดคำคล้องจอง ครูทำท่าทางประกอบไปด้วยถ้าสามารถทำได้ ส่วนเด็กๆ จะทำท่าทางประกอบตามครู
4. ในการท่องคำคล้องจอง บางครั้งคำคล้องจองที่สนุกสนานและเด็กทำท่าประกอบตามได้ ก็เป็นวิธีการที่หันเหความสนใจของเด็กได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนคำคล้องจอง ประกอบการเล่นนิ้วมือ เริ่มจากการที่ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟังแล้วให้เด็กพูด หรือพูดพร้อมกับครูซ้ำ

จนเด็กจำคำคล้องจองได้แล้ว จากนั้นครูพูดคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบการเล่นนิ้วมือ ให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กเข้าใจแล้วครูอาจให้เด็กคิดทำท่าทางการเล่นนิ้วมือประกอบเอง

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง

1) งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นยังมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ค่อนข้างน้อยมากในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

เขาวเรศ สิริเกียรติ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องเพลงกล่อมเด็กของไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวม จำแนกประเภทและวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กทุกภาคของไทยในเรื่อง ประวัติความเป็นมา ฉันทลักษณ์ ประโยชน์ คุณค่าด้านสุนทรียะ ค่านิยมของสังคม ชีวิตของคน และสัตว์ที่ปรากฏ ขนบธรรมเนียม ประเพณี การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ใช้วิธีทางเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา เพลงกล่อมเด็กมาจากกลุ่มชนสามัญร้องกล่อมลูกหลานของตน แล้วจึงวิวัฒนาการเป็นเพลงกล่อมเด็กของชนชั้นสูง

2. ฉันทลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็ก เพลงกล่อมเด็กภาคใดก่อนข้างจะมีลักษณะเป็นแบบแผนที่คล้ายกัน ส่วนภาคอื่นๆ มีแบบแผนไม่คงที่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเพลงกล่อมเด็กเกิดจากการร้องจดจำกันมา จึงทำให้ลักษณะของฉันทลักษณ์ไม่แน่นอน

3. ประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก ใช้ประโยชน์โดยตรงก็เพื่อขับกล่อมลูกให้นอนหลับอย่างมีความสุข ส่วนประโยชน์ทางอ้อมทำให้เราได้ทราบเรื่องราวต่างๆ เช่น สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของคนไทยในสมัยก่อน

4. ประเภทของเพลงกล่อมเด็ก แยกประเภทตามเนื้อหาของเพลงได้ 11

ประเภท

จุฑา สุขใส (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อการพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิงที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดบางเตย สังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 39 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมี

ความหมายและกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง และแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูด ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายก่อน และหลังการทดลองมีการพัฒนาการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีการพัฒนาการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีการพัฒนาการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีความก้าวหน้าของการพัฒนาการพูดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าการอ่านบท ร้อยกรอง การท่องคำกลอน หรือการร้องเพลงกล่อมเด็กนั้น เป็นการใช้สัมผัสสระ และสัมผัสอักษรที่มีความไพเราะ ทั้งท่วงทำนองลีลาและจังหวะ ที่ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน มีความสุข สนุกสนานในการท่องคำกลอน และยังช่วยพัฒนาภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

2) งานวิจัยต่างประเทศ

เวดฮอฟ (Wedhoff, 1995 : 381) ได้ศึกษาผลของการใช้บทร้อยกรองที่มีต่อทักษะด้านต่างๆ ของเด็กนักเรียนอนุบาล ในการวิจัยนี้ใช้บทร้อยกรองเป็นสื่อในการสอนเด็ก โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ดังนี้คือ ทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการนับจำนวน จากผลการวิจัยพบว่า เด็กมีทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการนับจำนวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างก่อนและหลังการใช้บทร้อยกรอง

เบรนนัน (Brennan, 1999 : 99) ได้ศึกษาผลของการใช้คำคล้องจองที่มีต่อความสามารถในการฟังและการอ่านของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เด็กอายุ 3 ขวบ จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความสามารถในการฟัง การอ่าน และมีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการหยิบจับ สัมผัส ช่วยเหลือตนเองหรือแม้แต่การอ่านและการเขียนหนังสือ เด็กจะไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ถ้าไม่สามารถควบคุมการทำงานของข้อมือ มือและนิ้วมือรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เด็กต้องมีกล้ามเนื้อบริเวณนิ้วมือ โดยเฉพาะนิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้ที่แข็งแรงพอที่จะจับดินสอ แล้วลากไปในทิศทางที่ต้องการ ในการอ่านก็เช่นเดียวกันต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของมือและตา ตาต้องมองกวาดไปตามตัวอักษรที่มือชี้ไปเรื่อยๆ ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาของเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญมากประการหนึ่ง

ฟอร์แมน และฟลีท (Forman, and Fleet 1980 : 3) ให้ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ว่า เป็นความสามารถในการบังคับเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ-แขน มือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา

เอ็อมพร สัมมาทิพย์ (2537 : 221) กล่าวว่าทักษะกลไกกล้ามเนื้อเล็ก คือความสามารถในการใช้มือและนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา

พรณี ช.เจนจิต (2538 : 85) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการใช้มือปฏิบัติกิจวัตรในชีวิตประจำวันได้ เช่น การช่วยเหลือตัวเอง การแต่งตัว และการทำงานต่างๆ ตลอดจนการเล่น

กรรณิการ์ สุขบท (2539 : 16) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหมายถึงการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ และประสาทสัมผัส ทำให้สามารถทำกิจกรรมต่างๆ และช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพตามความถนัด

ความสามารถของเด็กในการใช้นิ้วมือและแขนซึ่งเป็นการประสานกันของกลไกทางสมองและกายภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเขียนดังที่ ยาวพา เดชะคุปต์ (2538 : 123) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและสายตามีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการเขียน เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี ซึ่งความสามารถดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะนำไปสู่การเขียนในชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้การเขียนมิได้หมายถึงการเขียนตัวอักษรตามความหมายของผู้ใหญ่นั้น แต่การที่เด็กสามารถบังคับ ควบคุม การทำงานของกล้ามเนื้อและสายตาให้ขีดเขียนเส้นไปมาใน

ลักษณะต่างๆ ถือได้ว่าเป็นความสามารถขั้นเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเขียนที่แท้จริง ซึ่งการเขียนที่ดีต้องอาศัยการประสานงานที่ดีระหว่างสายตากับมือตลอดจนการควบคุมกล้ามเนื้อและแขน การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การเขียนสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้ดียิ่งขึ้น การอ่านที่ดีที่สุดสำหรับเด็กคือ การอ่านสิ่งที่เด็กเขียนเองและท่อง เช่น นิทานหรือคำคล้องจอง การพัฒนาการเขียนและการเรียนรู้หนังสือของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเด็กได้พูดและรู้จักตัวอักษรและความหมายของคำจากการท่องและการอ่าน การทำท่าทางประกอบการเล่นนิ้วมือและควรวีทำให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหารอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหมายถึงความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวและการประสานสัมพันธ์กันดีระหว่างกล้ามเนื้อตาและกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อตา มือ นิ้วมือ และแขน มีความสำคัญต่อพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถในการเขียนตัวอักษร การอ่าน และการช่วยเหลือตนเองในขั้นต่อไป

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

เนื่องจากการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือตนเอง ในการแต่งตัว ดัดกระดุม การรับประทานอาหาร การเล่น และการเรียนรู้ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาและสรุปถึงทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

กิเซล (Gesell, 1947 อ้างถึงใน ประมวล ดิคชันนารี 2524 : 178) นักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามสภาพการณ์ธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยตา และถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ศึกษา โดยละเอียดภายหลัง ผลการศึกษาพบว่าความสามารถทางร่างกายของเด็กมีระยะและเป็นขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อม กระดูก และประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง

กิเซล (Gesell, 1940 : 14 อ้างถึงใน สมใจ ตั้งนิกร 2531 : 16-17) ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางการเคลื่อนไหวทั้งหมด
2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก (Motor sensory coordination) เช่น การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก (Manipulation) เช่น การสั้นกระดิ่ง ฉะนั้นพฤติกรรมปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมเคลื่อนไหว
3. พฤติกรรมด้านภาษา (Language behavior) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตาท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูด การเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น
4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal-social behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อม และสภาพความเป็นจริง เป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยการเจริญของสมอง และระบบการเคลื่อนไหว ประกอบกันในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก็เชลพบว่า ก่อนที่คนเราจะทำอะไร
ง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกจะใช้มือตะปบ ขั้นต่อมาจับด้วยมือ 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วหัวแม่มือจึงค่อยๆ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วหัวแม่มือจึงค่อยๆ เลื่อนมาช่วยจับ ขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้ว ยิ่งไปกว่านั้น ก็เซล (Gesell, 1940 : 14 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2533 : 8-9) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของคนเรานั้น มีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดปลายเท้าเรียกว่า Cephalo Caudal Sequence คือหันศีรษะได้ก่อนชันคอแล้วจึงคว้า คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับ การควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อยังมีพัฒนาการเริ่มจากใกล้ลำตัวก่อน เรียกว่า Proximodistal Sequence เช่น ที่แขนขาทยอยมบังคับการเคลื่อนไหวแกว่งแขนขาได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล้องก่อนมือ และใช้มือคล้องก่อนนิ้ว ดังนั้นเด็กเล็กเมื่อต้องการอะไรก็พาไปทั้งตัวก่อนต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขน แล้วจึงใช้มือและนิ้วดังกล่าว ถ้าจะใช้เด็กเล็กๆ เขียนหนังสือมันจะได้ตัวโตเพราะกล้ามเนื้อยังไม่คล่อง ได้แต่วาดแขนออกไปกว้างๆ ต่อมาเมื่อบังคับกล้ามเนื้อได้แล้วจึงจะสามารถเขียนตัวเล็กๆ ได้เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วได้

จิตตินันท์ เศษะคุปต์ (2537 : 35-37) ได้สรุปถึงพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยตามลักษณะพฤติกรรมทางการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกิเซล (Gesell, 1940) และ คอรับิน (Corbin, 1976) ไว้ดังนี้

เด็กอายุ 3-4 ปี สามารถต่อแท่งไม้บล็อกได้ 9-10 อัน

ต่อแท่งไม้บล็อกเป็นรูปสะพานตามแบบได้

หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ด ได้ในเวลา 30 วินาที

ต่อภาพตัดต่อ 3-5 ชิ้นได้

ตัดกระดาษเป็นชิ้นส่วน

เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

พับกระดาษแล้วรีดสันกระดาษสองทบตามแบบได้

วาดภาพคนมีศีรษะ ตา ขา ปาก

เด็กอายุ 4-5 ปี ต่อแท่งไม้บล็อกได้โดยไม่ล้ม

ต่อแท่งไม้บล็อกเป็นรูปประตูตามแบบได้

หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ด ได้ในเวลา 25 วินาที

ต่อภาพตัดต่อ 6-9 ชิ้นได้

ตัดกระดาษตามเส้นตรงได้

เขียนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตามแบบได้

พับและรีดสันกระดาษสามทบตามแบบได้

วาดภาพคนมีศีรษะ ตา ขา ปาก ลำตัว เท้า จมูก

เด็กอายุ 5-6 ปี ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูงไม่ล้ม

ต่อแท่งไม้บล็อกเป็นรูปบันไดได้

หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ด ได้ในเวลา 20 วินาที

ต่อภาพตัดต่อ 7-15 ชิ้นได้

ตัดกระดาษตามเส้นโค้งได้

เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

พับและรีดสันกระดาษได้คล่องแคล่วหลายทบ

วาดภาพคนมีศีรษะ ตา ปาก ลำตัว เท้า จมูก แขน คอ ผม

ประมวล ดิคกินสัน (2532 : 267-270) กล่าวว่า ทักษะในการเคลื่อนไหว คือ รากฐานอันแข็งแกร่งแห่งความก้าวหน้าทางสติปัญญา การเคลื่อนไหวหลายชนิดซึ่งเกิดขึ้นในเด็กที่กำลังเจริญเติบโตนั้นย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งสะสมไว้เพื่อใช้ในวัยข้างหน้า เบื้องแรกกระดูก

เป็นโครงสร้างแห่งจักรกลในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเป็นผู้ให้แรง ส่วนระบบประสาทเป็นโยโยแห่งสายบังคับการในขณะเดียวกันสมองเป็นผู้อำนวยการใหญ่ การเคลื่อนไหวของเด็กที่กำลังเจริญเติบโต มิใช่เพียงเป็นเรื่องการแสดงออกเพียงอย่างเดียว หากมีการสะสมประสบการณ์ไว้ในคลังสมองด้วย กล่าวคือ ยังมีการเคลื่อนไหวซึ่งได้เรียนรู้

เด็กในระดับปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กช้ากว่ากล้ามเนื้อใหญ่ เพราะกล้ามเนื้อมือและนิ้วยังไม่พัฒนาอย่างเต็มที่ ดังจะเห็นได้จากการที่เด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถหยิบจับสิ่งของที่มีขนาดเล็กได้ดีเท่าที่ควร เด็กจะงุ่มง่ามและใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีขนาดเล็กเป็นเวลานาน ดังนั้นเราจึงควรที่จะส่งเสริมและพัฒนาความสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กเพื่อให้เขาสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2.3 หลักการและวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

1) หลักการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กนั้นเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ หรือครูควรให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการที่จะทำให้เด็กได้มีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างเต็มที่ การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กนั้นควรคำนึงถึงหลักการที่สำคัญดังนี้

(1) เด็กในวัยนี้ชอบการเคลื่อนไหว ไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย กิจกรรมที่ต้องเป็นกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหว และสามารถควบคุมกล้ามเนื้อได้ดี ในการจัดกิจกรรมให้เด็กนั้นควรคำนึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยด้วย

(2) กล้ามเนื้อของเด็กในวัยนี้เจริญอย่างรวดเร็ว และกล้ามเนื้อใหญ่จะเจริญมากกว่ากล้ามเนื้อย่อย การประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อมือและตายังไม่ดีนัก เด็กจึงไม่สามารถควบคุมมือและนิ้วให้เขียนหนังสือได้ เด็กในวัยนี้จึงมักงุ่มง่ามและใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้นิ้วมือ มือ เช่น การติด-ถอดกระดุมเป็นเวลานาน ควรให้เวลาในการทำกิจกรรมกับเด็กพอสมควร

(3) ในการจัดให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพราะเด็กแต่ละคนมีระดับความสามารถและวุฒิภาวะที่แตกต่างกัน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กทุกฝ่ายมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างเต็มที่ ซึ่งการจัดกิจกรรมให้กับเด็กนั้นควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเหมาะสมของกิจกรรมที่จะจัดให้กับเด็กในแต่ละครั้งด้วย

2) วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ปัจจุบันเด็กปฐมวัยบางส่วนยังไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะทางการใช้กล้ามเนื้อเล็กเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากเด็กถูกเร่งให้เรียนหนังสือจนไม่มีโอกาสได้เล่น หรือออกกำลังกายตามความต้องการ ซึ่งค่านิยมในการเร่งให้เด็กเรียนหนังสือนี้อาจมาจากผู้ปกครองหรือบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ครูซึ่งเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเด็กทรงลงมาจากพ่อและแม่จึงควรมีวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก โดยการฝึกให้เด็กเกิดทักษะในการใช้มือหยิบ จับ สัมผัสกับวัตถุ และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ให้เด็กได้เล่นกับอุปกรณ์ของเล่นอย่างสม่ำเสมอหรือแม้แต่การจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจ ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและไม่เกิดความคับข้องใจ ทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือให้ เป็นไปอย่างกลมกลืนสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะ เป็นพื้นฐานให้กับเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้กล้ามเนื้อเล็กต่อไปได้เป็นอย่างดี

ฮิลเดรท (Hildreth, 1956 : 584 อ้างถึงใน สมใจ ตังนิกร 2531 : 21) ได้ให้ความเห็นว่าวิธีส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือวาดรูป ระบายสีด้วยนิ้วมือ ปั้น เช็บ ถัก สาน ตัดปะกระดาษ และเล่นของเล่น เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อในส่วนย่อยที่สัมพันธ์กับการเขียนแล้วยังช่วยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือให้ เป็นไปอย่างกลมกลืน ในขณะที่เดียวกันพัฒนาการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเขียนก็จะเจริญงอกงามไปด้วย และจะส่งผลต่อความพร้อมในการเขียนได้เร็วยิ่งขึ้น

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2537 : 41-42) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กว่ากิจกรรมที่จัดให้กับเด็กควรมีหลากหลาย เริ่มจากง่ายไปหายากเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การละเลงสี การวาดรูป-ระบายสี การพับ ฉีก ตัด ปะ การปั้น การพิมพ์ภาพ การหมุนบิด การขยำ-บีบ สำหรับกิจกรรมพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ได้แก่ การเล่นบล็อก การต่อภาพ การร้อยลูกปัด การลากเส้น โยงจุด การเทของเหลวใส่ภาชนะ การรูดซิป-ติดกระดุม การละเล่นของไทย เช่น การเล่นหมากเก็บ การเล่นขายของ การเล่นอิฐก เป็นต้น

อรุณี ทรดาล (2538 : 87-90) ได้เสนอแนะกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดังนี้

- 1) การเล่นเครื่องสัมผัสชนิดต่างๆ ทำได้โดย

(1) ซื้อหรือนำเกมภาพตัดต่อที่เป็น ไม้และมีจำนวนน้อยชิ้นไว้สำหรับเด็กที่เพิ่งหัดเล่นและภาพตัดต่อที่มีความสลับซับซ้อนมีจำนวนมากชิ้นไว้สำหรับเด็กที่มีประสบการณ์การเล่น

(2) จัดเตรียมลูกปัดที่มีขนาดและสีต่างๆ ไว้ให้เด็กหัดร้อยโดยเตรียมลูกปัดขนาดใหญ่ไว้ให้เด็กที่เพิ่งหัดร้อยและลูกปัดขนาดเล็กไว้ให้เด็กที่มีทักษะแล้ว ในการร้อยลูกปัดครูอาจให้เด็กร้อยเองตามความพอใจในระยะแรก แล้วจึงให้ร้อยตามแบบเมื่อเด็กร้อยได้คล่องแล้วหรือครูอาจให้เด็กร้อยดอกไม้ชนิดต่างๆ แทนลูกปัดก็ได้

(3) ใช้ตะปูไม่มีหัวตอกห่างกัน 1 นิ้ว บนกระดานขนาด 12 x 12 นิ้ว แล้วให้เด็กใช้เชือกหรือยางกล้วยเป็นรูปทรงเรขาคณิตชนิดต่างๆ ตามความสามารถของตนเองหรือทำตามแบบที่ครูกำหนด

(4) ซื้อหรือทำกระดานเจาะรู (Pegboard) ให้เด็กหัดใส่ไม้ลงไปในหลุมเพื่อทำเป็นรูปทรงเรขาคณิตชนิดต่างๆ

(5) ใช้กระดาษทรายขัดเศษไม้ที่เหลือจากการก่อสร้างซึ่งมีรูปทรงและขนาดต่างๆ ให้เรียบเพื่อป้องกันเสี้ยนตำมือเด็กแล้วนำมารวบรวมไว้ที่มุมบล็อกรักให้เด็กหัดต่อไม้เป็นสิ่งที่ต่างๆ ตามจินตนาการ

2) การใช้อุปกรณ์การเขียนหรือการวาดรูป

(1) จัดมุมศิลปะศึกษาโดยเตรียมอุปกรณ์ชนิดต่างๆ เช่น ดินสอ ดินสอเขียนปากกาปลายสีกหลาย กระดาษสีชนิดต่างๆ ฯลฯ ไว้ให้เด็กฝึกหัดเขียนและวาดภาพได้ตามต้องการ

(2) ให้โอกาสเด็กได้ขีดเขียนหรือวาดรูปต่างๆ ตามความสนใจ โดยมีครูคอยให้กำลังใจและคำชมเชยตามโอกาสอันควร

3) การใช้กรรไกร

(1) จัดเตรียมกรรไกรและกระดาษชนิดต่างๆ เช่น กระดาษพิมพ์ดีด กระดาษหนังสือพิมพ์ นิตยสาร กระดาษสี ฯลฯ ไว้ให้เด็กตัด

(2) ให้เด็กหัดตัดกระดาษตามความพอใจก่อน เมื่อเด็กมีความชำนาญแล้วจึงให้เด็กตัดตามเส้นที่ครูกำหนดหรือตัดรูปภาพในนิตยสาร

(3) ให้เด็กเลือกรูปภาพในนิตยสารที่ใช้แล้วตัดออกมาปะบนกระดาษที่ครูเตรียมไว้ให้เพื่อนำมาเย็บรวมกันเป็นหนังสือตัดปะเพื่อเก็บไว้ในมุมหนังสือ

นอกจากนี้การฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองจากการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรูดซิปลิดกระดาษ ตัดกระดาษ แต่งตัว การหยิบจับสิ่งของต่างๆ แล้วยังอาจให้เด็กเล่นของเล่น เช่น

การร้อยลูกปัด การใช้กรรไกร หรือแม้แต่การขีดเขียนหรือวาดรูป ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว และมั่นใจมากขึ้น เมื่อเด็กเกิดความมั่นใจแล้วย่อมมีความกล้า และความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองให้ดีที่สุด ซึ่งเป็นการส่งเสริมและเตรียมพร้อมที่จะเรียน เขียน อ่านต่อไปในอนาคต

จากวิธีในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อของเด็กดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู หรือบุคคลอื่น ย่อมมีส่วนในการที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กได้ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กนั้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเล่น โดยเฉพาะการเล่นกับอุปกรณ์ของเล่น การช่วยเหลือตนเอง หรือแม้แต่กิจกรรมในชีวิตประจำวันก็มีส่วนช่วยในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กได้เช่นกัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยรวบรวมไว้นั้นส่วนมากเป็นงานวิจัยที่ใช้ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) งานวิจัยในประเทศ

อดิศักดิ์ เพิ่มพวง (2538 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกจากภาพการ์ตูน โครงร่างที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ฝึกจากภาพการ์ตูน โครงร่างแบบมีเส้นประ กลุ่มทดลองที่ 2 ฝึกจากภาพการ์ตูน โครงร่างแบบลอกตามแบบ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เบญจมาศ วิไล (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง การศึกษารังนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม การประสานกัน และการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสของเด็กปฐมวัย

โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริงก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริงในแต่ละสัปดาห์ มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วง 6 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กทั้งห้าด้านคือ 1) ความคล่องแคล่ว 2) ความยืดหยุ่น 3) ความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม 4) การประสานกัน และ 5) การรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสของเด็กปฐมวัย มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 40 คน ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่เล่นชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพิ่มเติมจากของเล่นตามมูมปกติมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) งานวิจัยต่างประเทศ

ควินทานิลลา (Quintanilla, 1993 : 134) ได้ศึกษาผลของคำตอบของครูที่มีต่อความสามารถในการเขียนของเด็กอนุบาล การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนอนุบาลเชื้อสายสเปน อเมริกัน แอฟริกัน และอังกฤษ จำนวน 104 คน ที่ลงทะเบียน เข้าร่วมกิจกรรมการเขียนที่ครูสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ครูตอบเด็กเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่ได้ก่อนสิ่งที่เด็กเขียนให้ครูฟัง วิเคราะห์ข้อมูลจาก ตัวอย่างที่เด็กเขียน ผลการศึกษาพบว่า การเขียนของนักเรียนอนุบาลที่ได้รับคำตอบ ของครูแบบเจาะจงเนื้อหา มีความสามารถในการเขียนดีขึ้น โดยเฉพาะเด็กชนกลุ่มน้อยที่รายได้ต่ำ และอายุน้อยได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนและจากการได้รับคำตอบแบบเจาะจงเนื้อหาที่ตอบตัวอย่างการเขียนของตนเอง เมื่อเด็กเล็กยังเขียนไม่ได้พอ ครูควร

ส่งเสริมและสนับสนุนความพยายามในด้านอื่นๆ และควรอธิบายแบบเจาะจงเนื้อหา การเขียนเป็นการสร้างความหมาย และเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ครูในฐานะผู้ฟังต้องตอบสนองและส่งเสริมให้เด็กเจตคติที่ดีต่อเขียนของตน

เพนนิ่งตัน (Pennington, 2002 : 31) ได้ศึกษาความแตกต่างของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ของเด็กปฐมวัยที่มีเพศต่างกันในเวอร์จิเนียตะวันตก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เด็กชาย 21 คน เด็กหญิง 16 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ของเด็กชายและเด็กหญิงในวัยอนุบาลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้จากกิจกรรมหลากหลาย เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ การใช้ภาพการ์ตูน โครงร่างต่างกัน กิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง และการใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวยังมีกิจกรรมอื่นอีกหลายอย่างที่สามารพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมจำลองประกอบการเล่นนิ้วมือ ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือเด็กชายหญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กชายหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 24 คน ที่ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนวัดทางหลวง-โพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภทคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมคำคล้องจองจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย และจัดทำ

แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือรวม 20 แผน โดยมีขั้นตอนในการจัดทำ และหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตร และการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.2 พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือทั้งหมด

20 แผนดังนี้

1) คำคล้องจองประเภทธรรมชาติ ได้แก่

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือใบไม้ เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การชูมือ กำมือ กระดิกนิ้วมือ

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือผีเสื้อ เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกางนิ้ว กระดิกนิ้ว ขยับนิ้ว และโบกมือ

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมืองิ้งฟ้า เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกางนิ้วมือ กำมือ และกระดิกนิ้ว

2) คำคล้องจองประเภทคุณธรรมและความเมตตา ได้แก่

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อนจะเพื่อนจำ เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ แบมือ ตบมือ สะบัดมือ

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือแมงมุมลาย เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกระดิกนิ้วหัวแม่มือและนิ้วก้อย ยกมือ และโบกมือ

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือส่งรัก เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ ชูมือ กระดิกนิ้ว ผายมือ และพกนิ้วมือ

3) คำคล้องจองประเภทคน สัตว์ สิ่งของ ได้แก่

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือนมแดง เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การสะบัดมือ กางนิ้วมือ และใช้นิ้วคืบและคืบคลาน

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือบ้านของฉัน เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การยกมือ แบมือ กำนิ้วมือ และขยับนิ้ว

- คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือไข่สปีฟอง เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การชูมือ โบกมือ และพับนิ้วมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือลูกเปิด เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การขยับมือ ไขว้มือ กำมือ และกางนิ้ว
 มือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือนายพราน เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำนิ้วมือ หมุนมือ และประสานมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือหมอดู เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ หมุนมือ และประสานมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือกระจิบกระฉิบ เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ และหมุนมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือนิ้วโป้ง เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ ชูมือ กระดิกนิ้วมือ และหมุนมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือรถยนต์ เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกำมือ หมุนมือ และคว่ำมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมืออาบนํ้า เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การสะบัดมือ ไขว้มือ ตบมือ และโบกมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือหลับตาเสีย เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การยกมือ กางนิ้ว และโบกมือ

4) คำคํ้าองจงเกี่ยวกับตัวเลขและการนับ ได้แก่

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือนิ้วมือของฉัน เด็กได้เคลื่อนไหว
 กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกางนิ้ว กระดิกนิ้ว และสะบัดมือ

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือดาว เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การชูนิ้วมือ กระดิกนิ้วมือ กำมือ และพับนิ้ว

- คำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือนกน้อย เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ การกางนิ้วมือ และขยับนิ้วมือ

2.1.3 นำแผนการสอนการจัดกิจกรรมคำคํ้าองจงประกอบการเล่นนิ้วมือเสนอ
 อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน
 เพื่อตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ได้คำคํ้าองจงความสอดคล้อง (IOC) ด้านจุดประสงค์การ
 เรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินเท่ากับ .67 เนื้อหาชัดเจนการประเมินเท่ากับ 1 กิจกรรม
 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กการประเมินเท่ากับ .67 ระยะเวลาในการทำกิจกรรมมีความ
 เหมาะสมการประเมินเท่ากับ 1 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินเท่ากับ .67

การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินเท่ากับ .67 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เท่ากับ 0.8

2.1.4 ผู้วิจัยแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของ สมใจ ตังนิกร (2531) ซึ่งอรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) ได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมด้านเวลาและเกณฑ์การให้คะแนนซึ่งผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จำนวน 24 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.86

ลักษณะแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ประกอบด้วย กิจกรรมการต่อบล็อกไม้ การวาดตามแบบ การหยิบจับ คีบวัสดุ การพับกระดาษ การตัดกระดาษ แบบทดสอบนี้เป็นการประเมินการทำกิจกรรมของเด็กว่าทำได้หรือทำไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ซึ่งจะต้องทำการทดสอบด้วยการปฏิบัติเป็นรายบุคคลตามคู่มือดำเนินการสอบ ข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเด็กจะได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมตามแบบทดสอบนี้ ประมาณ 15 นาที การตรวจให้คะแนน ตรวจวัดคะแนนจากพฤติกรรมที่นักเรียนกระทำ

เกณฑ์การให้ตามคะแนนดังนี้

1. ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กทำได้อย่างคล่องแคล่วและทันเวลาที่กำหนด
2. ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กทำอย่างไม่ค่อยมั่นใจ และทำตามเวลาที่กำหนด
3. ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กทำตามแบบได้อย่างไม่ค่อยมั่นใจ ใช้เวลาเกินกว่าที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One – Group Pretest – Posttest Design (ปรีชา เนาวีเย็นผล 2545 : 155) ตามตารางดังนี้

รูปแบบการวิจัย

O ₁ X O ₂

- O₁ หมายถึงการทดสอบก่อนการทดลอง
- X หมายถึงการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ
- O₂ หมายถึงการทดสอบหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการ

1. ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ชอล์กเขียนเนื้อเด็กของ อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) ซึ่งปรับมาจาก สมใจ ตั้งนิกร (2531) ทำการทดสอบก่อนจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือนักเรียนชั้นอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 15 นาที รวมระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสิ้นประมาณ 5 วัน ตามตารางการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

วัน	จำนวนคน	เวลา
จันทร์	5	09.00 น. - 10.15 น.
อังคาร	5	09.00 น. - 10.15 น.
พุธ	5	09.00 น. - 10.15 น.
พฤหัสบดี	5	09.00 น. - 10.15 น.
ศุกร์	4	09.00 น. - 10.00 น.

2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองครั้งละ 15 นาที ทั้งหมด 20 แผน รวมเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน จนสิ้นสุดการทดลองตามตารางการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ตารางการจัดกิจกรรมการทดลอง

สัปดาห์ที่	วันที่	เวลา	คำคล้องจอง
1	5 ก.ค. – 9 ก.ค. 47	09.00 - 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 - 5
2	12 ก.ค. – 16 ก.ค. 47	09.00 - 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 - 10
3	19 ก.ค. – 23 ก.ค. 47	09.00 - 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 - 15
4	26 ก.ค. – 30 ก.ค. 47	09.00 - 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 - 20

3. ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองโดยทดสอบเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 15 นาที วันละ 5 คน ใช้เวลาในการทดสอบทั้งสิ้น 5 วัน ตามตารางที่ 3.1

4. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน
5. นำคะแนนดิบที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การคำนวณค่าดัชนีของความสอดคล้อง IOC ใช้สูตร (วรรณดี แสงประทีปทอง 2545 : 109)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2545 : 269)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อกำหนดให้	\bar{x}	เป็นคะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	เป็นจำนวนคะแนนหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2545 : 273)

$$s = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	n	คือจำนวนข้อมูล
	$\sum x^2$	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum x$	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัว

4.3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบที t (t-test) แบบ dependent samples ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2545 : 310)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อกำหนดให้	t	แทนค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนและ หลังการทดลอง
	$\sum D$	แทนผลรวมของผลต่างของคะแนนความ สามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หลังการ ทดลองกับก่อนการทดลอง
	$\sum D^2$	แทนผลรวมของผลต่างยกกำลังสองของ คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
	n	แทนจำนวนนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนำไปสู่คำตอบของการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองเป็นรายบุคคลอิงเกณฑ์

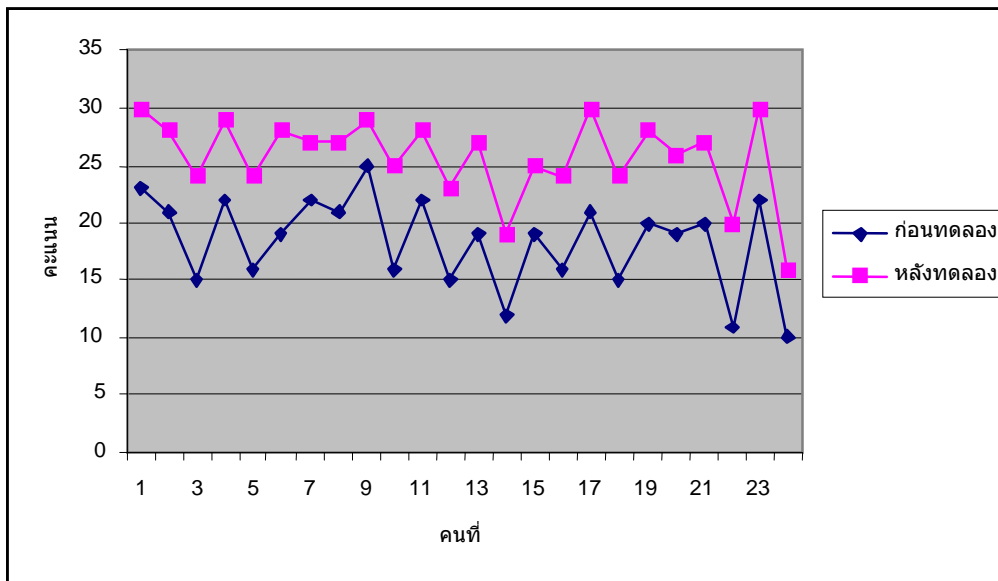
**ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่ม
ตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล**

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างก่อน
และหลังการทดลองเป็นรายบุคคล (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

คนที่	คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก		ความแตกต่างของคะแนนก่อน และหลังการทดลอง
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	
1	23	30	7
2	21	28	7
3	15	24	9
4	22	29	7
5	16	24	8
6	19	28	9
7	22	27	5
8	21	27	6
9	25	29	4
10	16	25	9
11	22	28	6
12	15	23	8
13	19	27	8
14	12	19	7
15	19	25	6
16	16	24	8
17	21	30	9
18	15	24	9
19	20	28	8
20	19	26	7
21	20	27	7
22	11	20	9
23	22	30	8
24	10	16	6
\bar{x}	18.38	25.75	7.38
S	3.97	3.59	1.38
รวม	441	618	177

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่าง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และการกระจายของคะแนนหลังการทดลองมีน้อยกว่าก่อนการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง 18.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.97 ได้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง 25.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.59

จากข้อมูลในตารางแสดงเป็นกราฟเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนทดลองและหลังการทดลองได้ดังนี้

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง

จากกราฟแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนทดลองกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน สูงสุด 23 คะแนน หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน และคะแนนสูงสุด 30 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำสั่งของประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้นมากคือนักเรียนคนที่ 3, 6, 10, 17, 18 และ 22

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเด็กของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ มุ่งตรวจสอบกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยการทดสอบค่าที (t-test) จากคะแนนก่อนและหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเด็กของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	\bar{x}	S.D.	t
ก่อนทดลอง	18.38	3.97	26.23**
หลังทดลอง	25.75	3.59	

** P < 0.1

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าหลังจากที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือแล้ว มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้น

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองเป็นรายบุคคลอิงเกณฑ์

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เพื่อตรวจสอบดูว่า เด็กปฐมวัยแต่ละคนที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ เด็กปฐมวัยต้องมีคะแนนหลังการทดลอง 25 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 30 คะแนน จึงจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยแต่ละคนหลังการทดลองเป็นรายบุคคลอิงเกณฑ์ที่กำหนด ได้ผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือเล็กของเด็กปฐมวัย
หลังการทดลองเป็นรายบุคคลอิงเกณฑ์

คนที่	คะแนนหลังการทดลอง	ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด
1	30	ผ่าน
2	28	ผ่าน
3	24	ไม่ผ่าน
4	29	ผ่าน
5	24	ไม่ผ่าน
6	28	ผ่าน
7	27	ผ่าน
8	27	ผ่าน
9	29	ผ่าน
10	25	ผ่าน
11	28	ผ่าน
12	23	ไม่ผ่าน
13	27	ผ่าน
14	19	ไม่ผ่าน
15	25	ผ่าน
16	24	ไม่ผ่าน
17	30	ผ่าน
18	24	ไม่ผ่าน
19	28	ผ่าน
20	26	ผ่าน
21	27	ผ่าน
22	20	ไม่ผ่าน
23	30	ผ่าน
24	16	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่าเด็กปฐมวัย จำนวน 16 คน มีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก 25 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จากทั้งหมด จำนวน 24 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 8 คน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

การสรุปการวิจัยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 24 คนที่ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ จำนวน 20 แผน คำคล้องจองที่นำมาจัดกิจกรรมมี 4 ประเภทคือ

1. ประเภทธรรมชาติ
2. ประเภทคุณธรรมและความเมตตา
3. ประเภท คน สัตว์ สิ่งของ และ
4. ประเภทตัวเลขและการนับ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของอรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) ซึ่งปรับจากของสมใจ ตั้งนิกร (2531)

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยของ อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) ไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองเป็นรายบุคคล

2) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง โดยจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือในช่วงเวลา 09.00 - 09.15 น. ดำเนินการทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 5 วันๆ ละ 15 นาที

3) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง ไปทำการทดสอบอีกครั้งหลังการทดลอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (t - test แบบ dependent samples)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง

ประกอบการเล่นนิ้วมือเด็กมีโอกาสได้เคลื่อนไหวนิ้วมือ ข้อมือ ได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ได้หมุนมือ โบกมือ สะบัดมือ กระดิกนิ้วมือ ขณะท่องคำคล้องจอง และสนุกสนานกับการท่องคำคล้องจอง ซึ่งตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยปี 2546 (กรมวิชาการ : 2546) ที่ต้องการให้เด็กใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีจุดเน้นที่การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กคือ กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ข้อมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา สอดคล้องกับอรุณี หรรดา (2535 : 25 อ้างถึงใน มณีนุช เตมผล 2547 : 29) ที่ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานกันระหว่างมือกับตาไว้ว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นพื้นฐานในการเขียน

ซึ่งผู้ปกครองไม่ควรบังคับให้เด็กอ่านและเขียนก่อนที่เด็กจะมีความพร้อม เพราะจะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ มีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของการเล่นนิ้วมือประกอบคำคล้องจองแล้วพบว่า คำคล้องจองส่วนมากเปิดโอกาสให้เด็กได้กำมือ แบนมือ หมุนข้อมือ สะบัดมือและนิ้วมือ ขยับนิ้วมือหรือกระดิกนิ้วมือ เช่น คำคล้องจองนายพราน มดแดง รถยนต์ กระชิบ เพื่อนจ๊ะเพื่อนจ๋า บ้านของฉัน แมงมุมลาย ฯลฯ และมีบางคำคล้องจองที่เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก บริเวณนิ้วมือที่ซับซ้อนขึ้น เช่น คำคล้องจองหมอดู เด็กได้ใช้นิ้วมือซ้ายและขวาประสานกันแยกนิ้วมือออกและซ่อนนิ้วมือ คำคล้องจองส่งรัก เด็กได้ชูนิ้วมือ และพกนิ้ว กระดิกนิ้ว คำคล้องจองไปไม้ เด็กได้ชูมือกระดิกนิ้วขึ้นลง หายมือ คำคล้องจองหลับตาเสีย เด็กได้ยกมือ ส่ายมือ โบกมือ ซึ่งสอดคล้องกับอารมณี สุวรรณपाल (2532 : 461) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมคำคล้องจองว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษา แต่ถ้าครูเน้นทักษะด้านภาษาไทยอย่างเดียวโดยไม่มีกิจกรรมอื่นมาเกี่ยวข้องจะทำให้การจัดกิจกรรมยาก และไม่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรม ดังนั้นสิ่งที่ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงคือ จัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือขึ้นเพื่อให้เด็กได้สนุกสนานและเรียนรู้อย่างมีความสุขควบคู่ไปกับการพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

กิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือนอกจากจะช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กแล้วยังช่วยพัฒนาการพูดของเด็ก ทำให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน สอดคล้องกับจิระประภา บุญชนิดย์ (2531 : 71) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของคำคล้องจองเพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติในเรื่องจังหวะการทำเสียงให้เด็กได้มีความสุขในการเล่นนิ้วมือประกอบจังหวะและส่งเสริมด้านภาษาการใช้ถ้อยคำและเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลจะเห็นได้ว่า เด็กบางคนยังใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ไม่คล่องแคล่ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทดลองครั้งนี้ใช้ระยะเวลาเพียง 4 สัปดาห์ เด็กบางคนที่มีปัญหาด้านกล้ามเนื้อเล็กมาก ยังต้องได้รับการพัฒนาต่อไปอีกระยะหนึ่งอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างหลากหลาย เช่น การพับกระดาษ การวาดรูป การต่อไม้บล็อก การตัดกระดาษ และการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ รวมทั้งการให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกาย การติดกระดุม สวมถุงเท้า ตักอาหาร จะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาได้มากขึ้น

จากการสังเกตการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ เด็กสามารถจดจำคำคล้องจองได้ดีจากการท่องซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง และท่องตามเพื่อนประกอบการเล่นนิ้ว เด็กสนุกสนานขณะได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมือซึ่งช่วยให้เด็กมีความพร้อมที่จะพัฒนาการเขียนได้ในลำดับต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1. ข้อเสนอแนะนำในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูต้องสามารถจำคำคล้องจองที่จะนำมาสอนได้อย่างแม่นยำและคิดทำทางการเล่นนิ้วมือล่วงหน้าเพื่อให้สามารถเล่นนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจองได้อย่างคล่องแคล่วขณะทำการสอน

1.2 การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือในระยะแรก เด็กบางคนอาจจำเนื้อคำคล้องจองไม่ได้ ดังนั้นควรใช้คำคล้องจองสั้นๆ ง่ายๆ และเล่นนิ้วมือไม่ยุ่งยาก เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมบ่อยๆ เด็กจะจำได้และสามารถคิดการเล่นนิ้วเองได้ช่วยฝึกความจำพัฒนาทางสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์

1.3 ครูต้องยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่ทำการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผ่อนคลาย เด็กมีความสนุกสนานและมีอิสระที่จะคิดทำทางการเล่นนิ้วมือเองได้

1.4 ควรส่งเสริมให้เด็กนำกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือไปฝึกเล่นกับเพื่อนๆ ในเวลาว่างเพื่อช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการพูดและเขียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การจำ การขยายช่วงความสนใจของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อศึกษาว่าผลที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากกิจกรรมที่จัดให้หรือเด็กได้ทำกิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวันด้วย

2.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบท่าทางที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวหรือความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย

2.4 ควรมีการศึกษาผลการเล่นนิทานประกอบการเล่นนิ้วมือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหรือความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*
อัคราณา

กวีระภัส พลศรี (2542) “ผลการฝึกกล้ามเนื้อมือที่มีต่อความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมือเล็กและ
การประสานงานระหว่างตากับมือความสามารถด้านการเขียนเส้นและตัวอักษร”
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิติ์ วรรณจิณี (2535) “การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน
บทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เขียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียน
แบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กรรณิการ์ สุขบท (2539) “ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญาในระดับเรียนได้เข้าปัญญา 50-70 ที่ฝึกโดยใช้เกมการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก”
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2529) *โรงเรียนนีโอฮิวแมนนิส* กรุงเทพฯ ภาพพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) *รายงานการวิจัยการศึกษารูปแบบการจัด
กิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือเล็กของเด็กระดับ
ก่อนประถม ศึกษา* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

เกร์ธรัตน์ เรืองแก้ว (2547) *คำคล้องจอง* พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2537) ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*
หน่วยที่ 5 หน้า 35-37 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์

จิระประภา บุญนิคย์ (2531) *ช่วยเด็กให้ชอบอ่าน* กรุงเทพฯ ภาคการอนุบาลศึกษา วิทยาลัยครู
สวนดุสิต

จุฑา สุขใส (2545) “ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการ
ทางการพูดของเด็กปฐมวัย” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- นุชมนี เดิมผล (2547) “การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ
ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา สำหรับนักเรียนปีที่ 2” วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เบญจมาศ วิไล (2544) “การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรม
สร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปราณี เชียงทอง (2536) *วรรณกรรมสำหรับเด็ก* กรุงเทพฯ สุวีริยาสาส์น
- ปรีชา เนาว์เย็นผล (2545) “การวิจัยเชิงทดลอง” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและ
กระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 6 หน้า 99 – 179 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- มาซารุ อินุกะ (2544) *รอให้ถึงอนุบาลก็สายเสียแล้ว* แปลจาก Yochien Dewa Ososuguru โดย
ธีระ สุมิตรและพรอนงค์ นิยมคำ สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน
- มันนี เกษกมล (ม.ป.ป.) *ปรัชญาการศึกษาตามแบบของชุกอมลินสกี* กรุงเทพฯ สหสารการพิมพ์
- เยาวเรศ สิริเกียรติ (2521) “เพลงกล่อมเด็กของไทย” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พรรณี ช.เจนจิต (2528) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร อัมรินทร์
การพิมพ์
- พัฒนา ชัชพงศ์ (2535) “การเตรียมเด็กให้สงบ” ใน *เอกสารประกอบการอบรม* หน้า 8 -12
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ล้วน สายยศ (2537) “ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 255 – 380 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ละออ ชูติกร (2541) “การสอนอนุบาลโดยใช้สื่อใกล้ตัว” *วารสารการศึกษาปฐมวัยปีที่ 2*
กรกฎาคม 2541 หน้า 41.
- _____. (2547) *การเล่นนิ้วมือ* บทความวิชาการสมาคมอนุบาลแห่งประเทศไทย (ออนไลน์)
ค้นคืนวันที่ 8 ตุลาคม 2547 จาก http://www.peat.or.th/page_e6.html
- ลัดดา นิลมณี (2531) *นวัตกรรมทางการศึกษา การเรียนระดับเด็กก่อนวัยเรียน* กรุงเทพฯ
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

- วรรณดี แสงประทีปทอง (2545) “การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการสอน* หน่วยที่ 8 หน้า 87 - 144 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ศิริพร สหสัมพันธ์ (2544) “การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายเนื่องจากสมองพิการ (ซี.พี.) อายุ 4- 7 ปี จากการเตรียมความพร้อมจากแบบฝึกชุดกิจกรรมศิลปะ” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- สมใจ ตังนิกร (2531) “ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโครงการอนุบาล นนทบุรีที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แตกต่างกัน” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- สุขสราญ บัวทอง (2545) “การศึกษาความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนงโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524) *วิเคราะห์สาระดละ เพลงกล่อมเด็กภาคใต้* สงขลา : โครงการฝ่ายวิจัยสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สุมนา พานิช (2531) *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก ราชบุรี : โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี*
- อรุณี หรดาล (2535) “การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผล กลุ่มวิชาเตรียมประสบการณ์* หน่วยที่ 2 หน้า 49-90 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ (2537) ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 4 หน้า 143 - 207 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) “การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน” *ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*

- อดิศักดิ์ เพิ่มพวง (2538) “ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกจากภาพการ์ตูน โครงร่างแตกต่างกัน” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อารมณ สุวรรณपाल (2532) ใน เอกสารการสอนชุดวิชา ฝึกรบรรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 9 หน้า 437 - 486 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- Brennan, Deborah (1999) “Nursery rhymes and rhyme detection in 3-years-olds.” *Education, Early Childhood*. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/MO46467>
- Forman, E. and H. Fleet. (1980) *Constructive Play – Applying Piaget in the Preschool*. San Francisco: Brooks Cale Publishing Company.
- Gesell, Arnold. (1940) *The First Five Years of Life: A Guide to the Study of the Preschool Child*. New York: Harper.
- Pennington, Kelly Renee. (2002) “Gender differences in gross and fine motor abilities in preschool-aged children in West Virginia” *Health Sciences, Human Development*. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/1415587>
- Quintanilla, Susie. (1994) “Teacher Response to Kindergarten in Writing : Content – Specific Versus General Positive Reinforcement,” *Dissertation Abstracts International*. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9411888>
- Wedhoff, Joanne A. (1995) “Mother Goose nursery rhymes (interactive software)” *Education, Lamentary*, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/1378366>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้ตามตารางดังนี้

รายการประเมิน	N = 3		
	รายการประเมิน		
	1	0	-1
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม	.67	.33	-
2. เนื้อหาชัดเจน	1	-	-
3. กิจกรรมเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก	.67	.33	-
4. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	-	-
5. สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรม	.67	.33	-
6. การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	.67	.33	-
ค่าเฉลี่ย	0.8	-	-

จากตารางความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินเท่ากับ .67 เนื้อหาชัดเจนการประเมินเท่ากับ 1 กิจกรรมเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก การประเมินเท่ากับ .67 ระยะเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสมการประเมินเท่ากับ 1 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินเท่ากับ .67 การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินเท่ากับ .67 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เท่ากับ 0.8

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมดี

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

คู่มือทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

คู่มือทดสอบ

การให้คะแนน

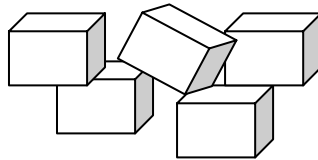
ข้อทดสอบมีด้วยกันทั้งหมด 10 ข้อ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ ลงในแบบบันทึกคะแนน การให้คะแนนมี 3 ระดับ คือ 3, 2, 1 คะแนนเต็มทั้งสิ้น 30 คะแนน

ข้อทดสอบมีดังนี้

1. วางก้อนไม้เป็นรูปตามแบบที่กำหนด ภายในเวลา 15 วินาที
2. หยิบก้อนกรวดใส่ขวด 10 ก้อน ภายในเวลา 15 วินาที
3. วาดรูป O ตามแบบ
4. วาดรูป X ตามแบบ
5. วาดรูป \square ตามแบบ
6. วาดรูป Δ ตามแบบ
7. พับกระดาษได้ 3 ทบ ตามแบบ
8. ตัดกระดาษด้วยกรรไกร
9. สร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ 10 ก้อน
10. ใช้คีมคีบสิ่งของใส่ถ้วย 10 ชิ้น ภายในเวลา 20 วินาที

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ข้อที่ 1 วางก้อนไม้เป็นรูปตามแบบที่กำหนด ภายในเวลา 15 วินาที

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบพูดกับเด็กว่า “คุณครูจะทำอะไรบางอย่างให้หนูดู” ใช้แผ่นกระดาษเป็นฉากกั้นไม่ให้เด็กเห็น และใช้ก้อนไม้ 5 ก้อนวางต่อกัน เมื่อเสร็จแล้วเปิดแผ่นกระดาษที่กั้นออก เพื่อให้เด็กเห็นแล้วส่งก้อนไม้ให้เด็กพร้อมกับพูดว่า “หนูวางก้อนไม้ให้เหมือนที่ครูวาง” (ภายในเวลา 15 วินาที)

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบเริ่มจับเวลาเมื่อเด็กหยิบก้อนไม้ก้อนที่ 1

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กทำตามแบบได้อย่างคล่องแคล่วและทันตามเวลาที่กำหนด

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กทำตามได้อย่างไม่ค่อยมั่นใจ แสดงอาการลังเล แต่ยังทันตามเวลาที่กำหนด

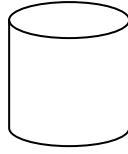
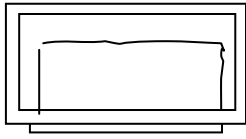
ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กทำตามแบบได้อย่างไม่ค่อยมั่นใจ แสดงอาการลังเล แต่ใช้เวลานานกว่าที่กำหนด

ข้อที่ 2 หยิบก้อนกรวดกลมเกลี้ยงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร จำนวน

10 ก้อน ใส่ขวดพลาสติกใส ปากกว้าง ภายในเวลา 15 วินาที

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบเทก้อนกรวดใส่ถาด แล้วพูดกับเด็กว่า “ให้หนูหยิบก้อนกรวดใส่ขวดทีละก้อนจนครบ 10 ก้อน” (ภายในเวลา 15 วินาที)

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบเริ่มจับเวลาเมื่อเด็กหยิบก้อนกรวดก้อนที่ 1

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กสามารถหยิบก้อนกรวดใส่ขวดได้อย่างคล่องแคล่วครบ 10 ก้อน และทันตามเวลาที่กำหนด

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถหยิบก้อนกรวดใส่ขวดได้ครบ 10 ก้อน ตามเวลาที่กำหนดให้

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กใช้เวลาเกินกว่าที่กำหนดในการหยิบก้อนกรวด 10 ก้อนใส่ขวด

ข้อที่ 3 วาดรูป O ตามแบบ

วิธีทดสอบ

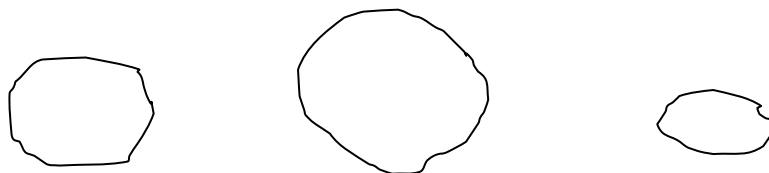
ผู้ทดสอบนำกระดาษสำหรับวาดและดินสอที่ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้เด็กวาดภาพตามแบบ” ส่งกระดาษที่มีภาพวงกลมให้เด็กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาดให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวงกลมไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

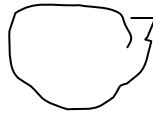
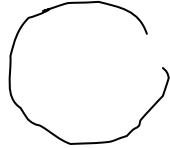
ให้คะแนน 3 เมื่อ ภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้งเขียนมาบรรจบกัน

ให้คะแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้งเขียนมาบรรจบกัน แม้ว่าเส้นนั้นจะไม่เรียบสม่ำเสมอ

ให้คะแนน 1 เมื่อ ภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้ง แต่ปลายของเส้น
ไม่บรรจบกันวงไปวงมา

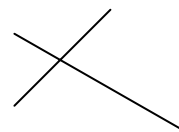
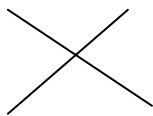
ข้อ 4. วาด X ตามแบบ

วิธีทดสอบ

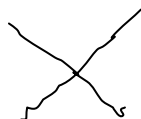
ผู้ทดสอบนำกระดาษสำหรับวาดและดินสอที่ใช้ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า
“ให้เด็กวาดภาพตามแบบ” ส่งกระดาษที่มีภาพกากบาทให้เด็กดูโดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาด
ให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพกากบาทไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

ให้คะแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้น 2 เส้นตัดกันในตำแหน่งใด
ก็ได้และเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นภาพกากบาท

ให้คะแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้น 2 เส้นตัดกันในตำแหน่งใด
ก็ได้แม้ว่าเส้นที่เด็กวาดจะไม่เรียบสม่ำเสมอ แต่ก็ยังเห็นว่าเป็นภาพกากบาท

ให้คะแนน 1 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้น 2 เส้นตัดกัน แต่เส้นทั้ง 2 ไม่ตัดกันอย่างชัดเจน

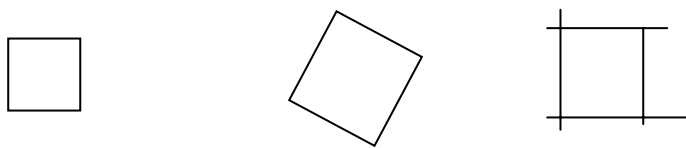
ข้อที่ 5. วาดรูป จัตุรัสตามแบบ

วิธีทดสอบ

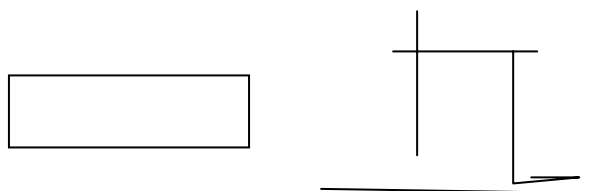
ผู้ทดสอบนำกระดาษสำหรับวาดและดินสอให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้เด็กวาดภาพตามแบบ” ส่งกระดาษที่มีภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้เด็กดูโดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาดให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

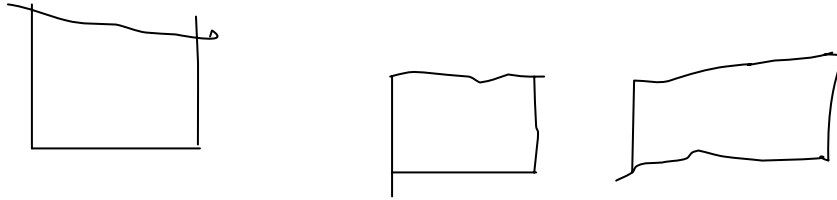
ให้คะแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยมและมีมุม 4 มุม ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ให้คะแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยม และมีมุม 4 มุม ซึ่งต้องเป็นมุมฉากด้านไม่เท่ากันได้

ให้คะแนน 1 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีมุม 4 มุม ซึ่งอาจมีบางมุมที่โค้งมน
ไม่ได้สัดส่วนแต่ไม่เกิน 2 มุม

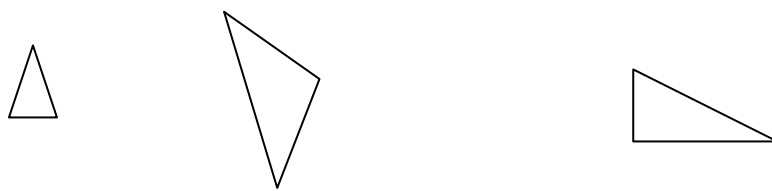
ข้อที่ 6 วาดรูป Δ ตามแบบ

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบนำกระดาษสำหรับวาดและดินสอที่ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูด
“ให้เด็กวาดภาพตามแบบ” ส่งกระดาษที่มีภาพสามเหลี่ยมให้เด็กดูโดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาด
ให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพสามเหลี่ยมไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

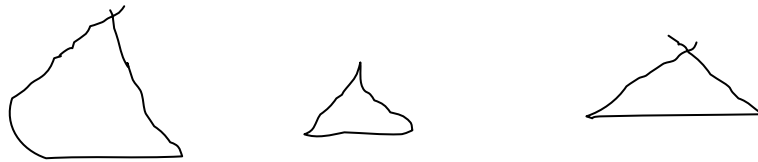
ให้คะแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กมีมุมแหลมทั้ง 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันพอดีและเห็น
ได้อย่างชัดเจนว่าเป็นรูปสามเหลี่ยม

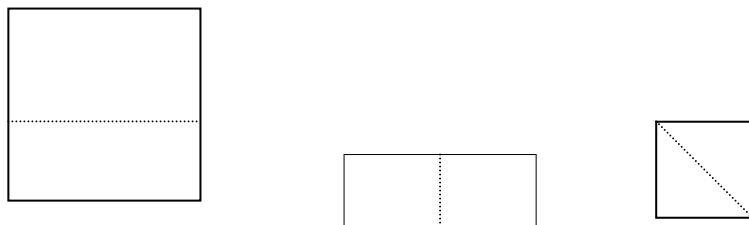
ให้คะแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดมีมุม 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันหรือตัดกัน
อาจเป็นมุมแหลม มุมฉากหรือมุมป้านก็ได้ แต่ยังคงเห็นว่าเป็นรูปสามเหลี่ยม

ให้คะแนน 1 เมื่อภาพที่เด็กวาดมีมุม 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันหรือตัดกันอาจมีบางมุมที่โค้งมนได้ไม่เกิน 1 มุม แต่ยังคงเห็นว่าเป็นรูปสามเหลี่ยม

ข้อ 7 พับกระดาษได้ 3 ทบตามแบบ

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบหยิบกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด $8\frac{1}{2}$ นิ้ว ขึ้นมาแล้วบอกให้เด็กสังเกตดู ผู้ทดสอบพับกระดาษตามรอยจุดไข่ปลาและกริดรอยพับ ชูให้เด็กดู แล้วส่งกระดาษที่มีจุดไข่ปลา ในลักษณะเดียวกันให้เด็กพับตามรอย 3 ทบ

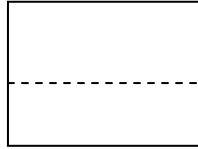
เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 3 เมื่อ เด็กสามารถพับกระดาษตามรอยได้อย่างคล่องแคล่วโดยจุดมุมตรงกันและกริดรอยพับได้เรียบ ไม่มีรอยยับหรือฉีกขาด

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถพับกระดาษตามรอยได้ แม้ว่ามุมจะไม่จดกันมากนักกริดรอยพับได้และไม่ฉีกขาด

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กสามารถพับกระดาษได้ แม้ว่าจะพับไม่ตรงตามรอยจุดไข่ปลาที่กำหนดไว้และมุมไม่จดกัน

ข้อที่ 8 ตัดกระดาษด้วยกรรไกร

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบแจกกระดาษและกรรไกรปลายมนให้กับเด็กแล้วพูดกับเด็กว่า “ให้เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดออกจากกัน” โดยไม่ต้องแสดงให้เด็กดู ถ้าเด็กไม่เข้าใจผู้ทดสอบแสดงให้เด็กดูโดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ รอยตัดเรียบ ไม่มีรอยฉีกขาด หรือรอยยับย่นของกระดาษ

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้ แต่ไม่คล่องแคล่ว รอยตัดไม่เรียบสม่ำเสมอ อาจเป็นรอยหยัก แต่ไม่มีรอยฉีกขาดที่เกิดจากการใช้มืออีกข้างช่วยดึง

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้อย่างยากลำบาก ใช้เวลาในการตัดยาวนาน กระดาษมีรอยยับย่น และขาดที่แสดงให้เห็นว่าเด็กใช้มืออีกข้างช่วยดึงให้กระดาษแยกออกจากกัน

ข้อที่ 9 สร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ 10 ก้อน

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบเตรียมก้อนไม้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อนให้กับเด็ก แล้วพูดว่า “ให้เด็กนำก้อนไม้มาต่อซ้อนกันให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ให้ล้ม” ให้โอกาสเด็กทำ 3 ครั้ง

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบให้คะแนนครั้งที่เด็กสามารถทำได้ดีที่สุด ใน 3 ครั้ง

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ 10 ก้อนได้โดยไม่ล้ม

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ได้สูงกว่า 8 ก้อน

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ได้สูงกว่า 6 ก้อน

ข้อที่ 10 คีบสิ่งของ 10 ชิ้น ใส่ถ้วยด้วยคีมน้ำตาลก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

วิธีทดสอบ

ผู้ทดสอบนำก้อนหิน เมล็ดพืช เปลือกหอย รวม 15 ชิ้น ใส่ถาดรวมกันแล้วใช้คีมคีบสิ่งของในถาดแยกลงในถ้วยพลาสติกแต่ละใบให้เด็กดูแล้วบอกให้เด็กคีบสิ่งของตามอย่างที่ทำให้ดู

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทดสอบเริ่มจับเวลาเมื่อเด็กใช้คีมคีบสิ่งของชิ้นที่ 1

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กสามารถคีบสิ่งของได้ 10 ชิ้นขึ้นไปแยกลงในถ้วยได้อย่างถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถคีบสิ่งของได้ไม่เกิน 10 ชิ้น แยกลงในถ้วยได้ภายในเวลาที่กำหนด

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กสามารถคีบสิ่งของได้ไม่เกิน 6 ชิ้น แยกลงในถ้วยได้ภายในเวลาที่กำหนด

แบบบันทึกคะแนนการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

แบบบันทึกคะแนน

ชื่อ อายุ ปี เพศ

โรงเรียน ชั้น

วันที่ทดสอบ เวลาทดสอบ

ข้อ	รายการทดสอบ	คะแนน			พฤติกรรมที่สังเกตพบ
		3	2	1	
1.	วางก้อนไม้เป็นรูปตามแบบที่กำหนด ภายในเวลา 15 วินาที				
2.	หยิบก้อนกรวดใส่ขวด 10 ก้อน ภายในเวลา 15 วินาที				
3.	วาดรูป O ตามแบบ				
4.	วาดรูป X ตามแบบ				
5.	วาดรูป ☐ ตามแบบ				
6.	วาดรูป Δ ตามแบบ				
7.	พับกระดาษได้ 3 ทบ ตามแบบ				
8.	ตัดกระดาษด้วยกรรไกร				
9.	สร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ 10 ก้อน				
10.	ใช้เข็มทิ่มสิ่งของใส่ถ้วย 10 ชิ้น ภายในเวลา 20 วินาที				
รวม					คะแนน

หมายเหตุ ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนน 3-2-1 ตามเกณฑ์การให้คะแนนของข้อทดสอบ
แต่ละข้อคะแนนเต็ม 30 คะแนน

เครื่องมือการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
เครื่องมือ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่

1. ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน
2. กระดาษแข็ง 1 แผ่น
3. ก้อนหิน เปลือกหอย และเมล็ดพืชต่างๆ จำนวน 15 ชิ้น
4. ถาด 1 ใบ
5. คีมคิบน้ำตาลก้อน 1 อัน
6. ถ้วยพลาสติก 5 ใบ
7. ก้อนกรวดกลมเกลี้ยงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร จำนวน 10 ก้อน
8. ขวดพลาสติกใสปากกว้าง 1 ใบ
9. กระดาษสำหรับวาด 1 แผ่น
10. ดินสอ 1 แท่ง
11. แผ่นกระดาษการ์ดขนาด 5x7 นิ้ว สำหรับวาดรูปตัวอย่าง
12. กระดาษสำหรับพับตามรอย 1 แผ่น
13. กระดาษสี 1 แผ่น ขนาด 5x7 นิ้วสำหรับตัด
14. กรรไกรปลายมน 1 อัน ขนาด 6 นิ้ว
15. นาฬิกาสำหรับจับเวลา 1 เรือน

ภาคผนวก ค

แผนการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

วันที่ 5 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของนายพราน

บวก ลบ คูณ หาร

เป็นนายพราน

ยิงโป้ง โป้ง โป้ง

(ปฏิทินกรณีย์ ตุ๊กชูแสง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟังและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบทแล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1. บวก	1. กำนิ้วชี้ไขว้กันเป็นเครื่องหมายบวกแล้วท่องคำสั่งของ
2. ลบ	2. กำนิ้วมือให้นิ้วชี้มือขวาวางบนนิ้วชี้มือซ้ายแล้วท่องคำสั่งของ
3. คูณ	3. กำนิ้วชี้ไขว้กันเป็นเครื่องหมายคูณแล้วท่องคำสั่งของ
4. หาร	4. กำนิ้วชี้หมุนรอบซึ่งกันและกันแล้วท่องคำสั่งของ
5. เป็นนายพรานยิง โป้ง โป้ง โป้ง	5. มือทั้งสองประสานกันชี้นิ้วทั้งสองไปข้างหน้าโดยทำท่ายิงปืนแล้วท่องคำสั่งของ

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2

วันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งจองหมวด

นิ้วมือประสาน เรียงกันชิดแน่น
หมวดอุทายเป็นัน นิ้วไหนหายไป
(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กฟัง และสนทนากับเนื้อหาของคำสั่งจอง
2. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อม ๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. นิ้วมือประสาน	1. นิ้วมือขวาและนิ้วมือซ้ายประสานกัน
2. เรียงกันชิดแน่น	2. นิ้วมือประสานกันแน่นและเรียงชิดติดกัน
3. หมวดอุทายเป็นัน	3. แยกมือออก
4. นิ้วไหนหายไป	4. กำนิ้วมือซ่อนไว้

4. เมื่อเด็กจำคำสั่งจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำสั่งจอง และเล่นนิ้วมือเอง โดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนื้มือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3

วันที่ 7 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของมดแดง

มดเอี่ยมมดแดง ไข่แข่งไข่ขา
กั๊ดคืดเสื่อผ้า แขนขาบวมเอย
(นพมาศ นิลจินดา)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง พร้อมทั้งติดบัตรคำมดแดงให้เด็กดูและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อม ๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1. มดเอี่ยมมดแดง	1. สะบัดนิ้วมือแล้วท่องคำสั่งของ มดเอี่ยมมดแดง
2. ไข่แข่งไข่ขา	2. กางนิ้วออกใช้นิ้วมือไข่ไปบนขาแล้วท่องคำสั่งของ ไข่แข่งไข่ขา
3. กั๊ดคืดเสื่อผ้าแขนขาบวมเอย	3. ใช้นิ้วมือคืดเสื่อผ้า แล้วท่องคำสั่งของ กั๊ดคืดเสื่อผ้า
4. แขนขาบวมเอย	4. ใช้นิ้วมือเกาแขนขา

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือเอง โดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

สื่อ บัตรคำมดแดง

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4

วันที่ 8 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของรถยนต์

รถยนต์	ชนรถบรรทุก
ชุดมุนส์มลูก	กลิ้งไปกลิ้งมา
	(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง ดัดบัตรภาพรถยนต์ให้เด็กดูและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อม ๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1.รถยนต์	1.นิ้วมือเรียงชิดกันทั้งสองมือแล้วคว่ำมือหันปลายนิ้วเข้าหากัน
2.ชนรถบรรทุก	2.กำมือแล้วคว่ำมือชนกัน
3.ชุดมุนส์มลูก	3.กำมือหมุนรอบซึ่งกันและกัน
4.กลิ้งไปกลิ้งมา	4.หมุนกลับในทิศตรงกันข้าม

4. เมื่อเด็กจำคำสั่งของและเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำสั่งของและเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

สื่อ บัตรภาพรถยนต์

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนื้่มือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5

วันที่ 9 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาที่ต้องจูงนกันน้อย

นกล่อนน่ารัก รู้จักทักทาย
ตัวเล็กตัวใหญ่ บินไปบินมา
(สมพิศ สิริภัทรวิช)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟังพร้อมทั้งติดบัตรคำอ่านให้เด็กดูให้อาสาสมัครอ่านให้เพื่อนฟังและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง
2. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำคล้องจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำคล้องจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำคล้องจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. นกล่อนน่ารัก รู้จักทักทาย	1. กางนิ้วมือออกขยับนิ้วขึ้นลงพร้อมท่องคำคล้องจอง นกล่อนน่ารัก รู้จักทักทาย
2. ตัวเล็กตัวใหญ่ บินไปบินมา	2. ขยับนิ้วมือเข้ามาและขยับนิ้วมือออกไปแล้วทำท่านกบิน

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

สี่ บัณฑิต

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนื้มือประกอบการท่องคำส้องจง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6

วันที่ 12 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำคล้องจองกระจับ กระจับ

กระจับ กระจับ กระจับ

กระจับ กระจับ กระจับ

กระจับปากน้อยชนิด

ป่องปากกระจับกระชาบกระจับ

(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟัง เขียนคำว่ากระจับให้เด็กดูและให้อาสาสมัครอ่านให้เพื่อนฟังและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง
2. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กพูดตามที่สรวรรจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำคล้องจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อม ๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำคล้องจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำคล้องจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. กระจับ กระจับ กระจับ	1. นิ้วมือเรียงชิดกันทั้ง 2 มือแล้วคว่ำมือหันปลายนิ้วเข้าหากันแล้วท่องคำคล้องจอง กระจับ กระจับ กระจับ
2. กระจับ กระจับ กระจับ	2. กำมือและคว่ำมือชนกันแล้วท่องคำคล้องจอง กระจับ กระจับ กระจับ
3. กระจับปากน้อยชนิด	3. กำมือหมุนรอบซึ่งกันและกันแล้วท่องคำคล้องจอง กระจับปากน้อยชนิด
4. ป่องปากกระจับกระชาบกระจับ	4. หมุนกลับในทิศทางตรงกันข้ามแล้วท่องคำคล้องจอง ป่องปากกระจับกระชาบกระจับ

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7

วันที่ 13 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของเพื่อนจะ เพื่อนจำ

เพื่อนจะ เพื่อนจำ มาเล่นด้วยกัน
มีอะไรแบ่งปัน เล่นกันดี ดี
(กัญญา เกตุกล้า)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟังเขียนคำว่าเพื่อนให้เด็กดูให้เด็กพูดพร้อมกัน และครูสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1.เพื่อนจะ เพื่อนจำ	1.กำมือและแบมือแล้วท่องคำสั่งของ เพื่อนจะ เพื่อนจำ
2.มาเล่นด้วยกัน	2.นิ้วก้อยมือซ้ายเกี่ยวนิ้วก้อยมือขวา แล้วท่อง คำสั่งของ มาเล่นด้วยกัน
3.มีอะไรแบ่งปัน	3.ตบมือแล้วท่องคำสั่งของ มีอะไรแบ่งปัน
4.เล่นกันดี ดี	4.สลับนิ้วมือทั้งสิบนิ้ว แล้วท่องคำสั่งของ เล่นกันดี ดี

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเอง โดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

วันที่ 14 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำคล้องจองส่งรัก

รักกันนะ คุยกันดีๆ
ส่งรักแบบนี้ ให้เพื่อนทุกคน
(ปฏิกรณ์ ตุ๊กชูแสง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง
2. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำคล้องจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำคล้องจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำคล้องจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. รักกันนะ	1. ไขว้ <u>นิ้วมือ</u> ทั้งสองข้างให้ <u>หลังมือ</u> ชนกันแล้ว <u>ใช้นิ้ว</u> ก้อย <u>เกี่ยว</u> กันไว้
2. คุยกันดีๆ	2. กำ <u>มือ</u> ทั้งสองข้าง <u>ชูนิ้ว</u> หัว <u>แม่</u> มือแล้ว <u>ผก</u> นิ้ว
3. ส่งรักแบบนี้	3. กาง <u>มือ</u> ทั้งสองข้างออก ให้ <u>นิ้ว</u> หัว <u>แม่</u> มือและ <u>นิ้ว</u> ชี้ของ <u>แต่ละ</u> ข้างชนกันเป็นรูปหัวใจ
4. ให้เพื่อนทุกคน	4. พลิก <u>ฝ่า</u> มือกางออกกระดิก <u>นิ้ว</u> ฝ่า <u>มือ</u> ออกไป <u>ด้าน</u> ข้างซ้าย

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนํ้ามือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9

วันที่ 15 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของนิ้วโป้ง

เมื่อนิ้วโป้งมาเจอกัน
หมุนนิ้วแล้วขอลา

ถามกันว่าไปไหนมา
พຽงนิ้วมาเจอกัน
(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่สรวรรคจนจบบทแล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1.เมื่อนิ้วโป้งมาเจอกัน	1. กำมือโดยชูเฉพาะหัวแม่มือทั้งสองข้างแล้วค่อยเลื่อนมาชนกัน แล้วค่อยๆ เลื่อนออก
2.ถามกันว่าไปไหนมา	2. ขยับหัวแม่มือมาหากันแล้วกระดิกนิ้วทั้งสอง
3.หมุนนิ้วขอลา	3. ให้หัวแม่มือทั้งสองไถลกันในลักษณะแนวนอนแล้วหมุนหัวแม่มือไปมา 2-3 รอบแล้วเลื่อนออกห่างกัน
4.พຽงนิ้วมาเจอกัน	4. ตั้งหัวแม่มือทั้งสองขึ้นแล้วนำมาชิดกันเมื่อครบหนึ่งรอบก็เปลี่ยนเป็นนิ้วที่เหลือทีละนิ้วต่อไปจนครบทั้งห้านิ้ว

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเอง โดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10

วันที่ 16 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของอาบน้ำ

อาบน้ำเถิดหนา	เริงรำชั้นบาน
สคชั้นสำราญ	ไม่มีเหงื่อไคล
	(กัญญา เกตุกล้า)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1. อาบน้ำเถิดหนา	1. สะบัดมือแล้วท่องคำสั่งของ อาบน้ำเถิดหนา
2. เริงรำชั้นบาน	2. เอามือไขว้กันตะไหล่แล้วท่องคำสั่งของ เริงรำชั้นบาน
3. สคชั้นสำราญ	3. ตบมือแล้วท่องคำสั่งของ สคชั้นสำราญ
4. ไม่มีเหงื่อไคล	4. โบกมือไปมาแล้วท่องคำสั่งของ ไม่มีเหงื่อไคล

4. เมื่อเด็กจำคำสั่งของ และเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำสั่งของ และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนํ้ามือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11

วันที่ 19 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของบ้านของฉัน

นี่คือหลังคา	นี่คือฝาบ้าน
มองลอดหน้าต่าง	เห็นคนเดินไป
	(อาจารย์สดีส ชะนะกุล)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่สรวรรจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. นี่คือหลังคา	1. ให้ประกบนิ้วมือทั้ง 2 ข้าง คล้ายพนมมือแต่ไม่ให้ฝ่ามือชิดกัน แล้วกปลายนิ้วมือขึ้นสูงคล้ายๆ มุมบนของสามเหลี่ยมแล้วท่อง คำคล้องจอง คือหลังคา
2. นี่คือฝาบ้าน	2. แบนมือให้หลังมือประกบกันแล้วท่องคำคล้องจอง นี่คือฝาบ้าน
3. มองลอดหน้าต่าง	3. กำนิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย นำนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือทั้ง 2 ข้าง มาชนกัน แล้วทำท่ามองลอดช่องนิ้วมือท่องคำคล้องจอง มองลอดหน้าต่าง
4. เห็นคนเดินไป	4. กำนิ้วหัวแม่มือ นิ้วนาง และนิ้วก้อย เหลื่อนิ้วชี้กับนิ้วกลาง แล้วคว่ำมือลงขยับนิ้วชี้กับนิ้วกลางเหมือนขาทั้ง 2 ข้างกำลังเดินแล้วท่องคำคล้องจอง เห็นคนเดินไป

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12

วันที่ 20 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของลูกเปิด

ลูกเปิดเดินไป	ลูกโก่เดินมา
ลูกแมวเที่ยวหา	ลูกหมาแอบมอง
	(สดใส ชนะกุล)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง เขียนคำว่าเปิดโก่ให้เด็กดู ให้เด็กพูดพร้อมกันและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. ลูกเปิดเดินไป	1. ทำมือทั้ง 2 ข้างให้เหมือนปากเปิด โดยให้นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านล่างนิ้วชี้ กลาง นาง ก้อย อยู่ด้านบน นิ้วทั้ง 4 คัดกัน ข้อศอก 2 ข้างตั้งฉาก ขนานกับลำตัว เคลื่อนมือเข้าหากันจนกระทั่งแขนทั้ง 2 ไขว้กัน ขยับมือเป็นปากเปิดไปเรื่อยๆ แล้วท่องคำคล้องจอง ลูกเปิดเดินไป
2. ลูกโก่งเดินมา	2. แขนทั้ง 2 ข้างยังอยู่ในท่าไขว้กัน ทำมือให้เป็นปาก ลูกโก่งโดยกำนิ้วกลาง นาง และก้อย เหลื่อนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือชนกัน ขยับเป็นปากลูกโก่ง แล้วค่อยๆ เคลื่อนแขนที่ไขว้กันในให้ออกจากกันมาอยู่ในท่าขนานกับลำตัวแล้วท่องคำคล้องจอง ลูกโก่งเดินมา
3. ลูกแมวเที่ยวหา	3. กางนิ้วมือทั้ง 2 ข้างหันฝ่ามือเข้าหาหน้า ทำท่าเหมือนปิดตา แต่นิ้วทั้ง 10 กางออกจากกันแล้วท่องคำคล้องจอง ลูกแมวเที่ยวหา
4. ลูกหมาแอบมอง	4. แขนทั้ง 2 ข้าง ขนานกับลำตัว ทำมือทั้ง 2 ข้างให้เหมือนหมามีหู 2 ข้าง โดยหันฝ่ามือออกไปนอก ลำตัว กดนิ้วกลางและนิ้วนางลงแตะกับนิ้วหัวแม่มือ เป็นปากหมา นิ้วชี้กับนิ้วก้อยตั้งขึ้นคล้ายหูหมาแล้วท่องคำคล้องจอง ลูกหมาแอบมอง

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13

วันที่ 21 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งจองท่องฟ้า

พระอาทิตย์ส่องแสงเจิดจ้า
หมู่ดาวกระพริบระยิบไถล

พระจันทร์เจ้าขาส่องแสงของใย
กลุ่มเมฆก้อนใหญ่เคลื่อนไปไหนมา
(ปฏิกรณ์ ตุ๊กชูแสง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งจอง
2. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบทแล้วให้เด็กพูดคำสั่งจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. พระอาทิตย์ส่องแสงเจิดจ้า	1. กางนิ้วมือทั้ง 2 ข้างออก ปลายนิ้วโค้งเข้าหากัน เล็กน้อยแล้วท่องคำคล้องจอง พระอาทิตย์ส่องแสงเจิดจ้า
2. พระจันทร์เจ้าขาส่องแสงของใย	2. กำมือกางนิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือเป็นรูปร่างกลมแล้วท่องคำคล้องจอง พระจันทร์เจ้าขาส่องแสงของใย
3. หมู่ดาวกระพริบระยิบไถล	3. กระดิกนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย และนิ้วหัวแม่มือพร้อมกับขยับมือถี่ ๆ แล้วท่องคำคล้องจอง หมู่ดาวกระพริบระยิบไถล
4. กลุ่มเมฆก้อนใหญ่เคลื่อนไปไหนมา	4. ปลายนิ้วทั้ง 5 แตะกันและโยกไปมาแล้วท่องคำคล้องจองกลุ่มเมฆก้อนใหญ่เคลื่อนไปไหนมา

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 14

วันที่ 22 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเพื่อพัฒนาความสามารถในการ

นับจำนวน

3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของดาว

ดวงดาวอยู่บนฟากฟ้า	ส่องแสงมาระยิบระยับ
พวกเรามาช่วยกันจับ	ระยิบระยับนับดาว...ดวง
	(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบทแล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งของ	การเล่นนิ้วมือ
1.ดวงอยู่บนฟากฟ้า	1. ชูนิ้วชี้ขึ้นไปบนท้องฟ้าแล้วท่องคำสั่งของ ดวงอยู่บนฟากฟ้า
2. ส่องแสงมาระยิบระยับ	2. กระดิกนิ้วทั้งห้าเข้าหากัน แล้วท่องคำสั่งของ ส่องแสงมาระยิบระยับ
3.พวกเรามาช่วยกันจับ	3. กำนิ้วมือทั้งห้านิ้วและกางออกแล้วท่องคำ คำสั่งของ ถันเหม่อมองเอื้อมมือไปจับ
4.ระยิบระยับนับดาว....ดวง	4. กระดิกนิ้วแล้ววงนิ้วลง แล้วท่องคำสั่งของ ระยิบระยับนับดาว.....ดวง

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15

วันที่ 23 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเพื่อพัฒนาความสามารถในการนับจำนวน
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งจองไข่สลิปฟอง

ไข่สลิปฟองวางอยู่บนโต๊ะ	แตกดัง โพละเหลือ ไข่เก้าฟอง
ไข่เก้าฟองวางอยู่บนโต๊ะ	แตกดัง โพละเหลือ ไข่แปดฟอง (ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งจองไข่เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งจอง
2. ครูพูดคำสั่งจองไข่เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำสั่งจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. ไข่สลิปฟองวางอยู่บนโต๊ะ	1. ชูสองมือ โบกไปมาแล้วท่องคำสั่งจอง ไข่สลิปฟองวางอยู่บนโต๊ะ
2. แตกดัง โพละเหลือ ไข่เก้าฟอง	2. พับนิ้วลงหนึ่งนิ้วชูนิ้วเก้านิ้ว แล้วท่องคำสั่งจอง แตกดัง โพละเหลือ ไข่เก้าฟอง
3. ไข่เก้าฟองวางอยู่บนโต๊ะ	3. ชูนิ้วเก้านิ้ว โบกไปมาแล้วท่องคำสั่งจอง ไข่เก้าฟองวางอยู่บนโต๊ะ
4. แตกดัง โพละเหลือ ไข่แปดฟอง	4. พับนิ้วลงหนึ่งนิ้วชูนิ้วแปดนิ้ว แล้วท่องคำสั่งจอง ไม่มีเหลืออีก

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16

วันที่ 26 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งจองแมงมุมลาย

แมงมุมลายตัวนั้น	ฉันเห็นมันส่งสารเหลือทน
วันหนึ่งมันถูกฝน	ไหลหล่นจากบนหลังคา
พระอาทิตย์ส่องแสง	ฝนแห้งเหือดไปหลับตา
มันวิ่งไต่ขึ้นฝา	หันหลังมาทำตากลาว
	(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งจอง
2. ครูพูดคำสั่งจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบทแล้วให้เด็กพูดคำสั่งจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. แมงมุมลายตัวนั้น ฉันเห็นมันสงสารเหลือทน	1. ใช้นิ้วหัวแม่มือซ้ายแตะกับปลายนิ้วก้อยมือขวาสลับ กับการใช้นิ้วหัวแม่มือขวาแตะกับปลายนิ้วก้อย มือซ้ายแล้วท่องคำคล้องจอง แมงมุมลายตัวนั้น ฉันเห็นมันสงสารเหลือทน
2. วันหนึ่งมันถูกฝน ไหลหล่นจากบนหลังคา	2. ยกมือขึ้นแล้วกระดิกนิ้วมือขึ้นลงพร้อมท่องคำ คล้องจอง วันหนึ่งมันถูกฝน ไหลหล่นจากบนหลังคา
3. พระอาทิตย์ส่องแสง ฝนแห่งเหือดไปหลับตา	3. ยกมือโบกไปมาแล้วท่องคำคล้องจอง พระอาทิตย์ส่องแสง ฝนแห่งเหือดไปหลับตา
4. มันวิ่งไต่ขึ้นฝา	4. ใช้นิ้วมือทำนิ้วคืบคลานขึ้นลง
5. หันหลังมาทำตาลูกกวาด	5. ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ทั้งสองของมือทั้งสองแตะกัน เป็นวงกลมป้อนที่ดวงตาแล้วท่องคำคล้องจอง หันหลังมาทำตาลูกกวาด

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่น
นิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 17

วันที่ 27 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาที่ต้องออกไปไม่

ใบไม้สีเขียว	บ้างกลม บางเรียวยาว
บ้างยาวบางสั้น	บ้างขอบใบหยัก
บ้างขอบใบตรง	ครั้นใบหลุดร่วงลง
กลายเป็นสีน้ำตาล	

(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง
2. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำคล้องจองตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำคล้องจอง ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำคล้องจองแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. โปไม้สี่เขียว	1. ชูมือขึ้นทั้งสองข้างแล้วกระดิกนิ้วทั้ง 10 นิ้ว ขึ้นลงและท่องคำคล้องจองโปไม้สี่เขียว
2. บ้างกลม บางเรียว	2. ใช้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือจรดกันแล้วสลับให้ นิ้วหัวแม่มือจรดกับนิ้วอื่นที่เหลือตามลำดับ จนครบทุกนิ้วและท่องคำคล้องจอง บ้างกลม บางเรียว
3. บ้างยาวบางสั้น บ้างขอบใบหยัก บ้างขอบ ใบตรง	3. เขยียดนิ้วมือทั้ง 10 นิ้วแล้วกำมือสลับไปมา แยกนิ้วมือออกให้ยาว หุบนิ้วมือเข้าให้สั้น
4. ครั้นใบหลุคร่วงลง	4. งุ่มมือทั้ง 2 ข้างลงมาและท่องคำคล้องจอง ครั้นใบหลุคร่วงลง
5. กลายเป็นสีน้ำตาล	5. หงายมือทั้ง 2 ข้างขึ้นและท่องคำคล้องจอง กลายเป็นสีน้ำตาล

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่น นิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 18

วันที่ 28 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของนิ้วมือของฉัน

นิ้วมือของฉัน	เรียงกันเป็นแถว
ฉันนับดูแล้ว	สิบนิ้วพอดี
นิ้วมือของฉัน	เคลื่อนไหวได้คล่อง
หยิบจวดยับต้อง	ว่องไวด้วยซิ
	(ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. นิ้วมือของฉัน เรียงกันเป็นแถว	1. กางนิ้วมือออก แล้วกระดิกนิ้วทีละนิ้วพร้อม ทั้งท่องคำคล้องจองนิ้วมือของฉันเรียงกัน เป็นแถว
2. ถัन्नับดูแล้ว สิบนิ้วพอดี	2. นับนิ้วทั้ง 10 พร้อมกันพร้อมทั้งท่องคำ คล้องจองถัन्नับดูแล้วสิบนิ้วพอดี
3. นิ้วมือของฉัน เคลื่อนไหวได้คล่อง	3. สะบัดนิ้วมือทั้ง 2 ข้างพร้อมทั้งท่องคำ คล้องจองนิ้วมือของฉัน เคลื่อนไหว ได้คล่อง
4. หยิบจวดยับต้อง ว่องไวด้วยซี	4. ใช้นิ้วมือทั้ง 2 ข้างหยิบดินสอแล้ววางลง อย่างว่องไวพร้อมทั้งท่องคำคล้องจอง หยิบจวดยับต้อง ว่องไวด้วยซี

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือได้แล้ว จึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้ว มือเอง โดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19

วันที่ 29 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของงอหลับตาเสีย

หลับตาเสีย	อ่อนเพลียทั้งวัน
นอนหลับแล้วฝัน	เห็นเทวดา
มาร้ายมาร่า	คมขำโสภา
พอตื่นขึ้นมา	เทวดาไม่มี
	(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่สรวรรจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเล่นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเล่นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. หลับตาเสีย อ่อนเพลียทั้งวัน	1. เอามือชิดกัน 5 นิ้วแล้วปิดตา แล้วเอามือออก แล้วท่องคำคล้องจอง หลับตาเสีย อ่อนเพลีย ทั้งวัน
2. นอนหลับแล้วฝัน เห็นเทวดา	2. ยกมือมาวางไว้ระหว่างมือกับอกแล้วท่องคำคล้องจอง นอนหลับแล้วฝัน เห็นเทวดา
3. มาร้ายมาร่า คมข่าโสกา	3. ยกมือขึ้นแล้วกางนิ้วมือออกแล้วร่ายง่ามมือ ไปมาแล้วท่องคำคล้องจอง มาร้ายมาร่า คมข่าโสกา
4. พอตื่นขึ้นมา เทวดาไม่มี	4. ใช้นิ้วมือปิดตาแล้วเอามือออกจากตาแล้วโบกมือ ไปมา

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่นนิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 20

วันที่ 30 กรกฎาคม 2547 เวลา 09.00 – 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือและข้อมือ
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูด

เนื้อหาคำสั่งของผีเสื้อ

ผีเสื้อแสนงาม	บินตามดอกไม้
ขยับปีกกว้างไว	บินไปบินมา
โฉบชมดอกไม้	ถลาไปค่อนนั้น
แสนสุขใจครัน	นะผีเสื้อเอ๋ย
	(กิตติชาติ บุญซื่อ)

กิจกรรม

1. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กฟัง และสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งของ
2. ครูพูดคำสั่งของให้เด็กพูดตามที่ละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดคำสั่งของตามซ้ำอีก 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดพร้อมๆ กับครู
3. ขณะที่พูดคำสั่งของ ครูทำท่าเต้นนิ้วมือประกอบคำสั่งของแล้วให้เด็กเต้นนิ้วมือประกอบตาม ดังนี้

คำคล้องจอง	การเล่นนิ้วมือ
1. ผีเสื้อแสนงาม บินตามดอกไม้	1. กางนิ้วมือแล้วกระดิกนิ้วมือขึ้นลงไปมาแล้ว ท่องคำคล้องจอง ผีเสื้อแสนงาม บินตาม ดอกไม้
2. ขยับปีกกว้างไว บินไปบินมา	2. โบกนิ้วมือไปทางซ้ายและขวาแล้วท่องคำ คล้องจอง ขยับปีกกว้างไว บินไปบินมา
3. โผนชมดอกไม้ ถลาไปดอกนั้น	3. ขยับนิ้วมือขึ้นลงไปทางซ้ายและทางขวา พร้อมทั้งแล้วท่องคำคล้องจอง โผนชมดอกไม้ ถลาไปดอกนั้น
4. แสนสุขใจครัน นะผีเสื้อเอ๋ย	4. ใช้นิ้วมือ โบกไปมาขึ้นและลงแล้วท่องคำ คล้องจอง แสนสุขใจครัน นะผีเสื้อเอ๋ย

4. เมื่อเด็กจำคำคล้องจองและเล่นนิ้วมือได้แล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจอง และเล่น
นิ้วมือเองโดยครูแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การทำนิ้วมือประกอบการท่องคำคล้องจอง
3. ความสนุกสนาน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางเบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	16 มกราคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (บางเขน) พ.ศ. 2521
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7